

Technikai akadályok miatt, lapunk december hó 2-án jelent meg.

XXX. évfolyam. Budapest 1931. november hó. 9. szám.

KIR. KÖZJEGYZŐK
K Ö Z L Ö N Y E

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

Felelős szerkesztő:

FEKETE LÁSZLÓ DR.

budapesti kir. közjegyző.

KIADJA

A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Megjelenik havonként egyszer

(július és augusztus hónapok kivételével).

BUDAPEST, 1931.

Held János könyvnyomdája II., Margit-körut 7. Telefon Aut.: 536—95.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő:

FEKETE LÁSZLÓ DR.
budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, II., Margit-körút 5/a. Tel. Aut. 517—16.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekkszámja: 41.951.

V é s z j e l.

Irta: *dr. Telman Sándor* csepregi kir. közjegyző.

A nyakunkba szakadt gazdasági válság olyan katasztrófális helyzetbe sodorta a közjegyzői kart is, aminőbe ez az intézmény megszervezése óta még soha nem volt.

A nagyvárosi, különösen a fővárosi viszonyokra ezuttal pontosabb adatok hiányában nem terjeszkedem ki, de a közjegyzői kar zömét alkotó vidéki kartársak helyzete a maga teljesen kétségbeejtő sivárságában tárul elém s erre a közvetlen tapasztalatomra alapítva, kijelentésem komolyságának teljes tudatában kell a közélet fülébe kiáltanom, hogy a vidéki közjegyzői kar existenciális alapjában van megtámadva s az anyagi összeomlás küszöbén áll.

A mezőgazdaságot a folyó évben ért súlyos csapások, a katasztrófálisan gyöngye terméseredmény már önmagukban véve a vidéki ügyforgalom s a vidéki irodák jövedelmezőségének hihetetlen visszaesését eredményezték. Magától értetődik ez, hiszen a vidéki közjegyzői kart anyagilag mondhatni kizárólag a földműves osztály alimentálja. Váltóóvások, aláírás és cégjegyzés, hitelesítések, a tanúsítványok különféle fajtái, árverések s az ügymenetek több más olyan ága, amely a fővárosi közjegyzőknek még a mai kritikus időben is valami bázist nyújt, a vidéken — abszolút jelentéktelenségük

Dr. Telman Sándor: Vészjel.

Dr. Lipcsey Péter: Az új illetékrendelet.

Antalfy Zsiros Aladár dr.: A perenkivüli beadványok és jegyzőkönyvek bélyegilletéke.

Dr. Telman Sándor: Megjegyzések az illetékügyi rendelet 61. §-ának értelmezéséhez.

Közlemények.

A királyi közjegyzők és közjegyzőjelöltek Nyugdíjintézetének közgyűlése

Az 5100/931. M. E. sz.

A közjegyzői és ügyvédi hivatásról.

A különélési tanúsítványok.

A halál előtt kötött szerződések.

Gyors és minden bürokratizmustól ment árvaszéki ügykezelés.

Az állagtulajdonos jogosult-e haszonélvezeti jogot másra átruházni.

A szolnoki pénzügyigazgatóság 14746/III—931. sz. rendelete.

Az Illetékügyi Utmutató.

Jegyzői „magánmunka.”

Helyesbítés.

A közjegyzői díjszabás.

Kihirdetett törvények.

Rendeletek.

Judicatura.

miatt — a jövedelmezőség szempontjából tekintetbe egyáltalán nem jöhetnek. Az ipari és kereskedelmi életnek a közjegyzői praxissal egybefonódó megnyilvánulásai úgyszólván teljesen hiányoznak itt. Az egész vidéki közjegyzői kar existenciája kizárólag két pilléren nyugszik: a földműves osztály jogügyleteinek okiratolásán s a hagyaték tárgyalásokon. — Előbbiek terén — hála a községi jegyzői kar mindinkább fokozódó agresszivitásának, s az igazságügyi kormány eddigi passzív magatartásának — még normális időkben is évről-évre következetesen visszaesés mutatkozott, de a tárgyalás alá kerülő hagyatékok száma is évről-évre fogy, mert a községi jegyzői kar egyre erősbbödő tendenciája oda irányul, hogy a vagyon átíratása még a tulajdonos életében megtörténjék s ezáltal a hagyatéki tárgyalás alól elvonassék.

A közjegyzői intézmény így az igazságügyi kormányok csendes asszisztenciája mellett évtizedek óta a stagnáció állapotában van, sőt határozott visszafejlődést mutat, amit az indokolatlan állászaportások még csak kimélyítettek.

A helyzet pesszimisztikus alakulásához nem hiányzott most egyéb, mint ez a hihetetlen méreteket öltött gazdasági krízis, amely a földműves osztály zömének fizetésképtelensége következtében a vidéki közjegyzői irodák bruttó bevételeinek átlag 50—60 %-os, sőt helyenként még ennél is nagyobb csökkenését eredményezte. Olyan rettenetes visszaesés ez, amelyhez képest például a köztisztviselők fizetésredukciója valósággal nyári majális jellegével hat és annál tragikusabban esik a latba, mert a kar tagjainak a múltban vállalt kötelezettségek teljesítését ezidőszert s a közeljövőben is teljesen lehetetlenné teszi.

Betetőzik azután a helyzet reménytelenségét az adók és illetékek legújabb bekövetkezett és elképesztő emelése s azok a legutóbbi kormányintézkedések, amelyek a földműves osztálynak egy év tartamára, ha nem is kifejezetten, de lényegileg mindenesetre valóságos moratóriumot engedélyeznek és ezzel azoknak a feleknek is jogcímet, vagy legalább is ürügyet adnak a közjegyzői díjak megfizetésének elodázására, akik különben fizetni tudnának. Az örökösödési illetéknek 50 P-ig bélyegjegyekben lerovását kötelezővé tevő és egyéb a legnagyobb mértékben antiszociális intézkedés is, amely a kar vállaira újabb, még pedig olyan odiózus munkaterhet ró, amelynek viselése ellen a közjegyzői kar már csak azért is a legerélyesebben tiltakozni kénytelen, mivel nem is a szakmájába vágó munkatöbbletet jelent, csak újabb díjtalan munkát ered-

ményez s a kar meggyűlöltetésére és a felek további elriasztására alkalmas.

Itt áll tehát a közjegyzői kar mindenfelől kikezdett és megtépázott tekintélyével most már anyagilag is a teljes csőd elé állítva! A kormányrendelet lehetővé teszi, hogy neki ne fizessen, ellenben tőle mindenki fizetést követel, mert hiszen a köztudatban még mindig az az ostoba felfogás uralkodik, hogy egy közjegyzőség „aranybánya“ és a közjegyzői kar ma is tejben-vajban fürdik.

Tanuságtételre hívom fel vidéki kartársaimat, hogy ez a keserű kritika nem mese és frázisok halmaza, hanem a szépítés nélküli tények feltárása, az élő valóság. Kérdezem tőlük, nem igaz-e, hogy a vidéki közjegyzői kar a legnagyobb aggodalommal, sőt kétségbeeséssel néz az elkövetkezendők elé, mert egyenesen mindennapi megélhetését látja veszélyeztetve. Az életstandard fenntartásáról már régen lemondott, most már a nélkülözés réme fenyegeti.

Hogy a vidéki közjegyzők, nem is szólva magánkötelezettségeik teljesítéséről, honnan és miből fogják fizethetni a nyugdíjjárulékokat, az irtózatos adókat és közterheket, a kamarai és egyesületi tagdíjakat, az irodarezsit, amikor az ügyfelek passzív rezisztenciába lépnek és nem fizetnek, az egy olyan rejtély, amelyre feleletet adni csak nagyon kevesen tudnak. Ne csodálkozzunk ezentúl, ha a hivatalos lap árverési és kényszeregyezségi rovatában a közjegyzők nevei sem fognak a ritka kivételek alá tartozni.

Történni pedig nem történik semmi! Ölbetett kezekkel ülünk és várjuk, hogy huzzák meg felettünk a halálharangot. Hallgatunk, mintha semmi bajunk nem lenne, mintha minden kitünően s legnagyobb megelégedésünkre folya. S miután néma gyermeknek anyja sem érti szavát, ne is csodálkozzunk, ha az illetékes tényezők teljes közömbösséggel térnek napirendre nyomorúságunk felett.

Hol marad az egyöntetű országos fellépés a sérelmes illetékrendelet megváltoztatása vagy legalább felfüggesztése végett!? Hol marad az enyhítések követelése a szabad pályán levők, tehát a közjegyzői kar részére is ott, ahol lehetséges és igazságos. Nem követelhetnők-e jogosan az új, az adósok érdekét szolgáló végrehajtási rendelkezések mellőzését, illetőleg felfüggesztését olyan esetekben, amikor megszoigált munkadíjak (tehát közjegyzői díjaknak is) behajtásáról van szó. Ha már egyebet nem várhatunk, adjanak legalább nekünk és a többi szabad pályán működőknek is némi menedéket a fenyegető végrehajtások elől.

Mert immár itt tartunk! S ezt meg kell tudniok illetékes helyeken is, ahol talán még mindig az a hiedelem, hogy mi egy kivételesen jólétnak örvendő kaszt vagyunk és talán nem is álmodják, hogy az összeroppanás veszélye előtt áll ez a kar, amelyre pedig eddig a konszolidáció munkájában mindig és minden körülmények között sziklaszilárdan számíthattak.

A közjegyzői kar az általános krízis balsorsa alól nem akarja magát kivonni. Férfiasan ki akarjuk venni belőle arányosan a mi részünket, de vészkiáltást kell hallatnunk a fenyegető teljes lezüllesztés ellen, amely nemcsak helyrehozhatatlan egyéni tragédiákat okoz, hanem magasabb államérdeket is legkomolyabban veszélyeztet.

Mindenekelőtt pedig cselekednünk kellene!

Vagy talán a sült galambot várjuk?

Az új illetékrendelet.

A budapesti kir. közjegyzői kamara több ízben foglalkozott az új rendeletekkel; sőt megtisztelő megbízása folytán egy fölterjesztést csináltam, melyben kimerítően foglalkoztam az új rendelettel és különösen annak 61. §-ával; sőt a ministeriumokban is eljártunk. Az ország összes közjegyzői kamaráinak elnökeit magánlevélben fölkeríttem, hogy fölterjesztéseiket sürgősen küldjék föl az igazságügyminiszterhez. Meg vagyok arról győződve, hogy eljárásunkkal némi eredményt elérünk. Fölösleges illuziókat kelteni nem akarok és ezen okból megjegyzem, hogy a már kiadott rendeletnek teljes visszavonásáról szó sem lehet. Nem foglalkozom a rendelettel bővebben. Azt a fölterjesztésben megtettem. A fölterjesztés ismertetése nem tartozik a nyilvánosság elé és így lapunkban azt nem ismertethetem.

Miután a budapesti közjegyzői kamara megbízott engem, hogy a rendeletek alkalmazásáról, azoknak az életbe való átviteléről a kartársaknak lapunk hasábjain tájékoztatást adjak, kizárólag a kamara utasítását teljesítem. Világos, hogy a kamara rendeletek végrehajtására nézve utasítást nem adhat. Ez jogkörében nem áll. Ennek a cikknek nem is az a célja, hogy utasítást adjon, hanem az, hogy a tájékoztatás által a kir. közjegyzők felfokozott izalmát eloszlassa vagy legalább is csök-

kentse. Annyit mégis szükségesnek tartok megjegyezni, hogy bármi-ként is kritizáljuk a rendeletet, a rendelet készítőjének igen nehéz munkáját kiemelem. Ugyanis ez a rendelet gyorsmunka volt, úgy-szólván máról holnapra született meg, tehát a rendelet készítője nagyon nehéz helyzetben volt és ha itt-ott hibás és hiányos intéz-ke-dések foglaltattak a rendeletben, azok miatt a rendelet készítőjét kimentí azon körülmény, hogy postamunkát csinált és így meg-fon-tolásra, a körülmények latolgtatására, az élet követelményeinek mérlegelésére nem volt egy percnyi ideje sem.

Legnagyobb recensust kellett a 61. §. Igy én ezzel foglal-ko-zom.

A 61. §. a *vagyondátruházási illetékekről* rendelkezik.

Különbséget kell tenni az öröklési és az ajándékozási illetékek közt.

A 61. §. 1. pontja mindkettőre vonatkozik. Ez azt mondja, hogy az illetéket 16 P. helyett 50 P-ig kell leróni bélyegben, de hivatkozik az 1920. XXXIV. t.-c. 45. §. 1.), 4.), 7.) bekezdéseire. A 7.) bekezdés imperative elrendeli, hogy ingatlanok átruházásánál az illetéket minden esetben kiszabás útján készpénzben kell leróni.

Tehát a 61. §. 1.) bekezdése az eddigi gyakorlatot látszik föntartani az ingatlanokra nézve.

De már a 2.) bekezdés a kir. közjegyzők által tárgyalt hagyatékot kiveszi az 1.) bekezdésben kimondott általános szabály alól és akkor is bélyegben teszi kötelezővé az illeték lerovását, ha a hagyaték egészben, vagy részben ingatlanból áll; tehát ez kivétel az általános szabály alól.

Igy tehát az ajándékozásnál, ha annak tárgya egészben, vagy részben ingatlan, az illeték kiszabás útján készpénzben ro-van-dó le; épenúgy mint eddig.

Ezt így rendezí a 61. §. 1.) bekezdése és 2.) bekezdésének első mondata.

Igen, de a 2.) bekezdés 2. mondata ennek ellent mondani látszik és könnyen megtévesztésre ad okot; annál is inkább, mivel a 2.) bekezdés 1. mondata azt mondja, hogy a bélyegbeni lerovás kötelezettsége fennáll ebben az esetben az öröklési és kapcsolatos ingatlan vagyon-átruházási illeték együttes összegére nézve.

Példa

Az öröklési illeték: . . . . . 22 P.

Ingtalan vagyon-átruházási illeték: . . . . . 26 P.

Összesen: 48 P.

Ezt föltétlenül bélyegben kell leróni eltekintve az egyes kivételektől, melyekről alább szólok.

Igen ám! Csakhogy egy homályos intézkedés van a 2.) bekezdés 2. mondatában.

„A bélyeggel lerovási kötelezettség szempontjából annak az összes öröklési és esetleg kapcsolatos ingatlan vagyonátruházási illetéknek együttes összege az irányadó, amely a kir. közjegyző készítette hagyatéki kimutatás értékei szerint mutatkozik.“

Miután a 2.) bekezdés 1. mondata az öröklési és ingatlan vagyon átruházási illeték együttes összegére nézve mondja ki a bélyegben lerovás kötelezettségét 50 P. illetéki határig, a 2. mondatában miért mondja ki, hogy az összes öröklési és esetleg kapcsolatos ingatlan-vagyonátruházási illetéknek együttes összege az irányadó, amely a kir. közjegyző készítette hagyatéki kimutatás értékei szerint mutatkozik.

Fölmerül a kérdés: az 1. mondatban foglaltak egy részét miért ismétli meg?

És miért teszi hozzá az „esetleg“ szót?

Nem-e azért, mivel ezt a hagyatékkal kapcsolatos ajándékozás vagyonátruházási illetékére értette?

Ezt a kérdést nagyon óvatosan kell kezelni.

És én minden óvatosságom dacára azt felelem:

Nem.

Megindokolom.

A 2.) és 3.) bekezdés kizárólag öröklési illetékről szól az ajándékozási illetéket meg sem említi, sőt a 4.) bekezdés kijelenti: „Más esetben a vagyonátruházási illetéket készpénzben kell leróni.“

Ha tehát a hagyaték tárgyalásánál a hagyatéki osztállyal kapcsolatosan az életben levő szülő osztály alá bocsájtotta, respective elajándékozta saját ingatlan jutalékát, bár ezt a hagyatéki osztállyal kapcsolatosan tette, még sem kell az ajándékozás utáni vagyonátruházási illetéket bélyegben leróni.

Oka az, hogy ezen vagyonátruházási illeték az ajándékozási illetékekkel kapcsolatos és nem az öröklési illetékekkel.

Példa:

Az öröklési illeték 12 P.

Ez után az ingatlan vagyonátruházási illeték 16 P.

Az ajándékozási illeték 6 P.

Az ingatlan vagyonátruházási illeték 10 P.

Összes illeték volna 44 P.

Nem a 44 P-t kell bélyegben leróni, hanem a 28 P-t.

A 16 P-t már kiszabás útján készpénzben kell leróni. Még mindig fölmerül a kérdés miért ismételte az 1. mondatban foglaltak egy részét a 2. mondatban? és miért tette hozzá az „esetleg“ szót?

Azért, mivel súlyt helyezett arra, hogy a kir. közjegyző által megállapított értékeket is bevegye a rendeletbe.

Elismerem, hogy a szövegezés nem szerencsés és épen ezért homályos, de ennek oka a postamunkában rejlik. Én másként fogalmaztam volna és nem is ismételtém volna, hanem az „esetleg“ szót már az 1. mondatba beveszem és az értékeket stb. is oda foglalom be.

Miért mondja a 2. mondatban „esetleg“, míg az 1. mondatban nincs benne?

Az „esetleg“ szót az 1. mondatba kellett volna bevenni.

Az „esetleg“ szó mindenesetre beendő, mivel az öröklésnél nincs minden esetben ingatlan vagyonátruházási illeték. Pl. Ha sok az adósság és 5%, vagyis magyarul vételi illetéket kell kiszadni.

Az 1920: XXXIV. t.-c. 96. §. 2. p. —

Azon okból foglalkoztam hosszasan ezzel a kérdéssel, mivel fontosnak tartom, nehogy a kir. közjegyzőket megtévessze az 1. és 2. mondat közötti különbség és téves fogalmazás.

Már most ha ezt a kérdést eldöntöttük, a kir. közjegyzők helyzetét megkönnyítettük.

Tehát a kir. közjegyzőknek semmivel mással nem kell foglalkozniuk, csak az öröklési illetékekkel és az ezzel esetleg kapcsolatos vagyonátruházási illetékekkel és csak ezeket az illetékeket kell kiszabniuk és bélyegben lerovatni 50 P-ig.

Vigyázni kell az 1920. XXXIV. t.-c. 84. és 114. §-aira, de itt már a közjegyző bélyegben nem rovatja le az illetéket, mivel a kiszabás bonyolult és értékeket nem állnak rendelkezésre. —

Fölmerül a kérdés:

Mikor nem kell bélyegben lerovatni az illetékeket, habár azok együttes összege az 50 P-t meg nem haladja?

1., Ha a hagyaték értéke a terhek levonása nélkül az 1000 P-t meg nem haladja és az lemenőre, vagy házastársra száll. (1920: XXXIV. t.-c. 6. §. 6. pontja 8. §. 1. pontja 88. §. 1. pontja.

A pénzügyminiszter 163600/1926. sz. rendelete 73. §.

(Ez a 73. §. a korona értékét egyenlőnek mondja ki a pengővel).

2., Ha az örökhagyó hős halált halt és a hagyaték tiszta értéke, tehát a terhek levonása után jelentkező hagyatéki érték a 20.000 P-t meg nem haladja és a hagyaték törvényes, vagy törvénytelen gyermeke, ezek ivadékára, továbbá törvényesen el nem vált feleségre száll.

És pedig azért, mivel az 1. és 2. alatti esetben sem öröklési sem vagyonátruházási illetéket fizetni nem kell. (1920. évi XXXIV. t.-c. 6. §. 6. p. 8. §. 1. p. 88. §. 1. p. Pénzügyminiszter 163.600/1926. sz. r. 73).

3. Haszonélvezet. Ha más személy öröklő a vagyon állagát és más annak haszonélvezetét, az aki a haszonélvezetét öröklő, a haszonélvezet értéke után, az állag örököse pedig a vagyon teljes értéke után tartozik az illetéket, ez utóbbi esetben a haszonélvezet megszűnése után — megfizetni. (1920. XXXIV. t.-c. 80. §. 1 p.)

A szolnoki pénzügyigazgató 14.746/III. 1931. sz. alatt 1931. okt. 28-án a körzetébe tartozó kir. adóhivatalokhoz utasítást küldött, miután ez a vármegyében levő összes kir. közjegyzőkhöz is elküldetett: figyelmeztetem őket, hogy azt ne kövessék, sőt a kir. adóhivatalok is gondolják meg, sőt a pénzügyigazgató úr is gondolkozzék utasítása fölött és vonja azt vissza.

A pénzügyigazgató úr azt mondja:

„Mihez tartás és egységes eljárás végett közli a kir. pénzügyigazgatóság, hogy az említett bélyeglerovási kötelezettség minden körülmények között, tehát akkor is fennáll, ha az illeték vagy annak egy része haszonélvezeti joggal terhelt hagyatéki vagyon öröklése után jár, mert az 1920: XXXIV. t.-c. 16. §-a kifejezetten a kiszabás alá eső öröklési és ajándékozási, valamint ezekkel kapcsolatos ingatlan vagyonátruházási illetékekre vonatkozik, ellenben a bélyegben lerovandó illetékekre a múltban sem vonatkozott s jelenben sem vonatkozik.“

A 16. §-ból ezt a következtetést levonni nem lehet. Sőt

ellenkezőleg már az 1918: XI. t.-c. 12. §. az addig életben volt azon intézkedést is megszüntette, hogy ha egy háztartásban vannak az állagörökösök a haszonélvezővel, az állagörökösök öröklési és ingatlan vagyonátruházási illetékét rögtön meg kell fizetni.

Azon, hogy a pénzügyigazgató ilyen tévedésben van, nem csudálkozom, hiszen 1930. évben adták ki a dr. Klug Emil ügyvéd és dr. Sárffy Aladár a közigazgatási bíróság elnöki titkára a Magyar illetékjog c. két kötetes munkájukat. Drágáért árúsítják és abban is épen ennél a kérdésnél kardinalis tévedés foglaltatik a II. kötet 182. §. b., p., midőn a haszonélvezeti jog szolgalmával valamely tárgy tulajdonjoga oly személyre ruháztatik át, ki a haszonélvezővel nem egy háztartásban él, fizetési határidő a szolgalmat megszünetéséig számítandó 30 nap. Kutatom, honnan vették a szerzők ezt a külön háztartásbani megjelölést. Előveszem az 1918. évi XI. t.-c.-t. Az már rendelkezik a 12 §-ban és nem említi a külön háztartást. Visszamegyek az őskorba. Előveszem a legkiválóbb illetéktudósunk Lasitz, utóbb László Pál könyveit és tényleg azokban megtalálom. De az illetéki összeállításban ma is úgy szerepel a 138. §. b. pontja, mint régen, pedig már azt 1918. évben megváltoztatta a törvény, azóta pedig az 1920. XXXIV. t.-c. 16. 17. §. A fenti munka már a vagyonátruházási törvényről írt részében másként ír, de ennek tudatában az illetéki összeállítás 13. §. b., p.-nál is meg kellett volna jegyeztetni s ezt a változást ki kellett volna fejezni, azonban azt sem teszi. Ez minden esetre nagy hibája a munkának, mivel félrevezeti az olvasót. Így én nem ítélem el a szolnoki pénzügyigazgatót sem a kiadott utasításért. Csak az a baj, hogy van már az új illetéki rendeletnek egy csökevénye, egy utasítás, melyet követni nem szabad. A pénzügyigazgatót tévedésbe ejtette a 80. §. 1. p.-ban foglalt esetleg szó. Ezt eldöntötte már a 16. §, mely világosan intézkedik, hogy az állagörökösnek csak a haszonélvezet megszűnte után kell megfizetni az öröklési és a vagyonátruházási illetéket; ez parancs (1 p.), viszont a 2.) p. szerint az önként befizetett illeték visszatérítésének nincs helye. Ugyanezt mondja a 17. §. 1. p. utolsó mondata is.

Az említett munka 39. lapjának jegyzete azt mondja, hogy ezt az illetéki előjegyzést hivatalból a pénzügyi hatóságok nem teljesítik, csak kérelemre. Én ugyan azt állítom, hogy hivatalból kötelesek teljesíteni, mivel azt, hogy az illetéki előjegyzést csak kérelemre teljesítik a pénzügyi hatóságok, nem találom megállapítva sehol, sőt ennek ellentmond az 1920: XXXIV. t.-c. 54. §, mely

azt rendeli, hogy ha a haszonélvezet megszűntétől 30 nap alatt nem fizetnek, ezután 15 nap múlva lehet behajtani. Ha már ez a gyakorlat, akkor deferálni kell neki és kérni kell bélyegtelen kérvényben.

Hogy mily fontos ennek az illetéki előjegyzésnek igénybe vétele és hogy mennyire vonatkozik az 50 P-ön alóli illetékre is, bizonyítja pl. a 80. 3.) p-ja. Ha az állagörökös előbb meghal, mint a haszonélvezet megszűnt volna, az ő terhére előírt illetéket oly módon kell helyesbíteni, hogy ilyen esetben az öröklési illeték csupán vagyonnak a haszonélvezet értékével csökkentett része után jár. Ha a szolnoki pénzügyigazgató utasítását követnék adóhivatalai, mi lenne akkor, ha az állagörökös előbb elhal, mint a haszonélvező, hisz az önként befizetett illeték visszatérítésének nincs helye. Az állagörökösnek csak az a kötelessége, hogy az illeték haszonélvezet esetén megfelelőleg biztosítását tölje. (16. §. stb.)

Ezzel az egy példával bemutattam egyes csökevényeknek a szomorú következményét. Az adóhivatal csinálja azt, amit jónak lát, de mi kir. közjegyzők haszonélvezet esetén 50 P-öt meg nem haladó illetéket sem fogjuk ingatlannál bélyegben lerovatni az állagörökösrel, hanem kívánságukra az illetéki följegyzés iránti kérelmüket a tárgy. jvkbe és a kivonatba bevesszük, sőt a kimutatásba is.

Ha ingatlannál más az állagörökös és más a haszonélvező, akkor tehát az állagörökös 50 P-t meg nem haladó összilleték esetén sem rója le sem az öröklési, sem az ingatlan átruházási illetéket.

Ezt rendeli a törvény, melyet a rendelet sem szüntetett meg. Kérdés, hogy milyen illetéket kell leróni?

A haszonélvezet illetékét és pedig úgy az öröklési, mint a vagyonátruházási illetékét, mivel az ingatlanra vonatkozó haszonélvezet illetékkötelezettség szempontjából az ingatlanal egyenlő elbánás alá esik. (1920: XXXIV. t.-c. 2. §. 2. p.) —

Érték meghatározás.

Először meg kell állapítani a haszonélvezeti ingatlan egy évi hozadékát. Ez az ingatlan értékének 1/20 része. (1920: XXXIV. t.-c. 34. §.)

Az ekként kiszámított hozadéki értéket meg kell szoroznunk egy szorzó számmal. A szorzó számot az 1920: XXXIV. t.-c. 33. §-a adja meg. A leggyakrabban előálló esetet veszem, haszonélvező az özvegy. Ha a haszonélvezet a haszonélvezőnek életfogy-

táig, vagy özvegyisége tartamára terjed ki a következő táblázatot mutatom be.

Ha a haszonélvező, nem több mint:

a.) 25 éves, az évi hozadék	20-osa,
b.) 25-35 év „ „ „	16-osa,
c.) 35-45 „ „ „	12-esé,
d.) 45-55 „ „ „	10-esé,
e.) 55-65 „ „ „	8-asa,
f.) 65-80 „ „ „	6-osa,
g.) 80évnél több az „ „	4-esé.

Példa:

Az évi hozadék 200 P.

A haszonélvező 66 éves, akkor a kiszabás alapját képező érték 1200 P.

Igen, de az özvegyre a haszonélvezettel terhek is hárulnak pl. temetési költség, hagyatéki eljárási költség. (1920: XXXIV. t.-c. 43. §. 86. §. 3. p.)

Ez kitesz 100 P-t és ezt az özvegynek kell fizetni, ezt tehát levonásba kell venni.

Igy a haszonélvezeti öröklési illeték alapja 1100 P.

Ezzel szemben a vagyonátruházási illeték alapja az egész érték . . . . . 1200 P.
(1920: XXXIV. t.-c. 96. §. 1. p.)

Az ingatlan vagyonátruházási illetéket az ingatlan egész értéke után kell leróni tekintet nélkül arra, hogy adósság van-e, vagy nincs.

4. Ha az örökös nincs jelen.

Az 1894. XVI. t.-c. 62. §. sz. idézésre sem jelenik meg. Erről a rendelet csak közvetve intézkedik.

Hivatkozik az 1920: XXXIV. t.-c. 45. §. 1.), 4.) és 7.) pontjára. Igaz, hogy csak az 1.) pontjában, de ez is elég. (Úgyanis megjárjuk a rendeletbe befoglalt ismétléssel, például a 61. §. 2.) p. 1 és 2 mondatával.)

A 45. §. 1.) pontja ez esetre a bíróságot kötelezi, hogy az illetéknek bélyegbeni és 15 nap alatti lerovására az örököst hívja fel.

5., Ha az örökös kiskorú, gondnokolt, vagy ismeretlen helyen távol van, kit szólít föl a közjegyző az illeték lerovására? A gyámot, gondnokot, vagy ügygondnokot?

Az ügygondnok rendszerint a tiszteletbeli ügyész. Az nem

hogy pénzt előlegezne az örökösnek, hanem fölszámolja és ha lehet be is veszi az ügygondnoki díját.

Ilyen esetben tehát a bírságot kellene kiszabni.

Gyám, gondnok lehet, hogy nem is rokona az örökösnek és nem is kezel semmi pénzt sem, az bizony nem fogja az illetéket a saját pénzéből előlegezni.

Továbbá a gyám, gondnok, ügygondnok által kötött egyezség csak akkor válik *jogerőssé*, ha az árvaszék *jóváhagyja*. Tehát *jogérvényes nyilatkozat* sincs addig a kiskorú, vagy gondnokolt, vagy ismeretlen helyen távollévő részéről. Már pedig *jogérvényes nyilatkozat nélkül nincs egyezség*, tehát addig *bélyegbeni lerovásnak sincs helye*.

De a bíróság is hiába szólítja föl. Így a megoldás az, hogy mégis csak ki kell szabni az illetéket és kiszabás útján pénzben kell leróni. Ez esetben az árvaszéknek sok idő áll rendelkezésére, mely idő alatt intézkedhetik az illetéknek előteremtéséről. A távollévőt nem lehet bírságotolni azért, amiről tudomása sincs.

A kiskorút, gondnokoltat sem lehet bírságotolni azért, mert kiskorú, vagy gondnokolt.

Igyekezek minden hagyatéki ügyet gyorsan befejezni. Ezért az árvaszékhez úgy küldöm be a hagy. iratokat, hogy már meg van a kivonat és kimutatás stb. Így teljesen kész, az iratokat az árvaszék egyenesen a bírósághoz küldi meg. Bizony sokszor megjárom, az árvaszék nem hagyja jóvá és visszaküldi hozzám *nem* azért, mert a tárgyalás rossz volt, hanem azért, mivel olyan egyeséget, amilyent már több ízben jóváhagyott, most épen kifogásolt. Így csak akkor mehetek bizonyosra, ha törvény szerinti öröklésnél törvény szerinti háramlás állapíttatik meg, vagyis pl. a hagyatékot a gyerekek egyenlően öröklik. Tehát nem hagyta jóvá az egyezséget és új egyezséget követel. De ha más egyezség kötendő, akkor az illeték is meg fog változni. Az első egyezségnél az összilletéket lerótták az örökösök és az özvegy bélyegjegyekben. Mi lesz most? Illetéki kiegészítés és végre sem lesz jó a bélyegbeni lerovás. Így az adóhivatal fog pótkivetést csinálni.

Az egyszerű sorban levő örököst senki sem győzi meg arról, hogy nem a közjegyző a hibás; sőt több esetben azt fogja hinni, hogy a közjegyző tudatosan hibázott. Ez különösen akkor fog előfordulni, ha az egyezség úgy változik meg, hogy az egyik örökös többet fizetett, illetve rótt le bélyegjegyekben, mint amennyi össz-

illeték terheli; a másik pedig kevesebbet. A másik örökös nem hajlandó ezt megfizetni, illetve a saját összilletékét kiegészíteni.

Veszekedni fognak, de az eredmény semmi. A kir. közjegyző mindezt kítünteti, az adóhivatal a mulasztó örökösre pótilletéket szab ki és alkalmazza a bírságot, viszont annak, aki többet rótt le, visszafizetni köteles.

Tulajdonkép helyes gyakorlat, ha az örökös ismeretlen helyen távol van, vagy kiskorú, vagy gondnokolt, az illetéket nem rójják le akkor sem bélyegben, ha az összilleték az 50 P-t meg nem haladja, hanem azt az adóhivatal szabja ki és vegye be.

Ezt indokolja az is, hogy a fél részletfizetési kedvezményt is kap, ha a fizetés vagyoni helyzetének megromlására vezet, tehát azt igazolja azzal, hogy pl. az idegen gyám, gondnok, ügygondnok pénzt nem kezel, sőt vagyont sem. A gyám stb. az árvaszék utasítására kéri a részletfizetési kedvezményt és meg is kapja. (1920:XXXIV. t.-c. 55. §.) A rendelet nem akarhatta ezek vagyoni leromlását. Ezekre a rendelet nem intézkedett.

6.) Az özvegy nem jelenik meg a tárgyaláson. Joga az 1894. XIV. t.-c. 81. §. értelmében biztosítottik. Ennél is az 1920:XXXIV. t.-c. 45. §. 1.) p. alkalmaztatik, tehát a bíróság intézkedik. Erről a rendelet nem intézkedik.

7.) Ha a hagyaték egyedül készpénz, de nem bírói letét, pl. más hatóságnál, vagy kötött betét. Itt is a bíróság intézkedik ép-úgy, mint a bírói letétnél. (1920:XXXIV. t.-c. 45. §. 3. p.) Erről sem intézkedik a rendelet.

8.) A hagyaték az Ofb. által juttatott föld, házasbelsőség, a tulajdonjog akár be van kebelezve az örökhagyó javára, akár nincs, a következő esetekben öröklési illetékekkel így áll a helyzet:

a.) ha a megváltási ár még általában sincs megállapítva, vagy ha meg van állapítva, de nincs egyénileg jogérvényesen kivetve;

ez dologi terhet képez és nem akadályozza a tulajdonjog bekebelezését. A telekkönyvben az A lapon jegyeztetik föl. „Megváltási ár terheli“. (75.201/1928. I. m. r. 17. § 3. bek.)

A váltságösszeg megállapítása körülményes és eléggé bonyolult számítási és becslési művelet. Ezt a 8000/1928. Pm. sz. r. szabályozza. Élelbe lépett 1929. jan. 1-én és dacára, hogy azóta hosszú idő telt el, a legtöbb helyen nincs megállapítva a megváltási ár. Egyik oka a váltságösszeg körülményes megállapítása, másik oka, hogy ezen megváltási árak elég súlyos terhet

képeznek és bár folytonos engedményeket adnak a fizetésre, továbbá árcsökkenést is, sokan lemondanak a juttatott földről. Rettenetes nehezek a gazdasági viszonyok, annak következményeként többször előfordult nálam is, hogy az örökösök lemondtak a juttatott földről és visszaadták épen a megváltási ár magassága miatt.

Mindezekon kívül az ilyen földeken való gazdálkodás ellenőrzését az 1924:VII. t.-c. 19. §. a földmivelésügyi miniszterre bizza és ha ez nem okszerű stb. az Ofb. elveheti. Ugyanis az 5580/1928. M. E. sz. r. 17. §. 4. bekezd. szerint már a községi előljáróság is kimozdíthatja a birtokból és mást helyezhet bele.

Sőt a 8000/1928. P. m. sz. r. 63. sz. szerint az sem akadályozza a kimozdítást, ha arra az illető tulajdonjoga már be is van kebelezve.

b.) A telekkönyvi eljárást, tulajdonjog bekebelezést stb. a 75201/1928. I. m. sz. rendelet szabályozza az 1928. XLI. t.-c. alapján.

Ez nagyon szétágazó és hosszadalmas munkát igényel.

Constatálom, hogy az ideiglenes összeállításban sok a tévedés, ingatlanok megcseréltetnek stb. *Épen ezek miatt sok ellenük jogorvoslattal él*, továbbá azt is ki kell fejezni, hogy mikor az összeállítás végleges, akkor a tulajdonjog már rövid idő alatt bekebelezetik. Itt tehát az ingatlan hagyaték sem határozható meg. Sőt épen e miatt öröklési eljárás sem volna indítható, de az Ofb. 66861/1930 sz. határozatában kimondotta, hogy: „a juttatott ingatlanra az öröklési eljárás épenúgy lefolytatandó, mint bármely más ingatlanra — az esetben is, ha a juttatott föld nincs is az örökhagyó tulajdonául bekebelezve.” Világos, hogy ha az örökhagyó az ideiglenes összeállításban, mint juttatott föld tulajdonos föl van véve és abban meg van határozva a földje, akkor arra az öröklési eljárás lefolytatandó. Ez már a hagyaték tárgyalásánál is sok bajt okoz, de előiratok nélkül nem constatálható az esetleges tévedés, tehát a hagyaték átadó végzés is téves lesz. A tévedéseket csak a végleges összeállításakor, tehát a tulajdonjog bekebelezésekor reperiálják. Sőt még ez is megtörtént több esetben, hogy az Ofb. öröklési eljárás nélkül is a községi előljáróság bizonyítványa alapján bekebelezette az örökösök tulajdonjogát.

Az Ofb. — és ingatlanokról a rendelet nem intézkedik. De az öröklési illetéknek az alapja az az összeg, amellyel az örökös, vagy hagyományos gazdagodott. (1920:XXXIV. t.-c. 85. §. 1. p. 1. mondata).

És az egyes örökségek kiszámítása előtt a hagyatékból le kell vonni az egész hagyatékot terhelő adósságokat és egyéb terheket. (1920:XXXIV. t.-c. 86. §. 1. p.)

Az ingatlan vagyonátruházási illeték kiszabásának alapja az ingatlanok teljes értéke. (1920:XXXIV. t.-c. 94. §. 1. p.)

A 8. b. p. esetében, tehát ha az összeállítás csak ideiglenes az ingatlan teljes értéke nincs meghatározva, tehát sem az öröklési, sem az ingatlan vagyonátruházási illetéket kiszabni nem lehet és ezért bélyegben sem lehet leróni. Ha az örökösök nem rótták le, azért őket birságolni nem lehet.

A 8. a., p. esetében az öröklési illetéket kiszabni nem lehet, mivel a hagyatéki terheket a fél hibáján kívül megállapítani nem lehet.

Ki kell szabni a 8. a., p. esetében, tehát akkor, ha a tulajdonjog bekebelezetett, respective ha az összeállítás már végleges, az ingatlan vagyonátruházási illetéket, mivel az ingatlan teljes értéke már meg van határozva.

Példa:

Hagyaték csakis az Ofb.- és ingatlan, értéke 1000 P. Teher volna a megváltási ár, de a jogerős egyéni kivetés nincs, elő van irányozva 800 P. megváltási összeg.

Kivetés: 15 P. ingatlan vagyonátruházási illeték, ez lerovandó, öröklési illeték ki sem szabható s így bélyegben le sem róható, tehát e miatt birság sincs.

A kir. közjegyző köteles megjegyezni a föntieket és pedig úgy a jkvben, mint a kimutatásban és hogy a bélyegbeni lerovás miért maradt el. Figyelmeztetés a kir. Járásbiróság és kir. Adóhivatal részére. Ezeknek tétessék kötelességévé úgy a végleges összeállításnak, valamint a jogerős egyéni kivetésnek szorgalmazása és nyilvántartása.-

A kiszabandó illeték alapja.

Ez más az öröklési és más az ingatlan vagyonátruházási illetéknél.

1., Az ingatlan vagyonátruházási illeték alapja az ingatlanok teljes értéke. (1920:XXXIV. t.-c. 94. §. 1. és 2. p.).

a., Itt fölmerül a kérdés, hogy ingatlan átruházása esetén* mikor nem kell vagyonátruházási illetéket fizetni?

Felelet: Akkor, ha visszterhes ingatlan vagyonátruházásról van szó.

Tehát hagyatéknál mikor van szó visszterhes vagyonátruházásról?

Felelet: Azon terhelt ingatlanok illetékénél, amelyeknél

* Megjegyzem, hogy munkám ezen részénél mindig csak hagyatékokkal foglalkozom.

az ingatlan nem az 1920: XXXIV. t.-c. 88. §. 1. 2. 3. p. alattiakra száll át. Az ilyen hagyatékoknál az ingatlan értékéből le kell vonni az azon ingatlanra eső hagyatéki terhet. Nevezzük a terhet adósságnak.

Egyszerűen fejezem ki magamat: Az adósság után a 88. §. 4. 5. p-jaiban felsoroltak sem öröklési, sem külön vagyonátruházási illetéket nem fizetnek, hanem fizetik a visszerhes ingatlan vagyon átruházásokra megállapított 5% illetéket.

Kérdés: Le kell-e róni bélyegben az ilyen illetéket, ha a hagyatéknál előforduló más öröklés összilletékével együtt az illeték összege az 50 P-t meg nem haladja.

Felelet:

Erről a rendelet nem intézkedik. A rendelet szabályként állapítja meg, hogy öröklési és ajándékozási illetéket kell 50 P-ig bélyegben leróni. (61. §. 1.) p.) Igen, de jelen esetben a visszerhes ingatlan vagyonátruházásokra megállapított 5% illeték az egyébként fizetendő öröklési és vagyonátruházási illetéket helyettesítik. Ez fejt meg a kérdést. Ezt különben I. alatt megfejtettem és pedig ott, ahol az ajándékozásról beszélek, az „esetleg” szó kiemeléséről és az 5% illetékről, az 1920: XXXIV. t.-c. 96. §. 2. p.-ról. További ok a rendelet 61. §. 2. p. második mondatában van ez a szó, továbbá fontos intézkedés is van benne és ez az, hogy az összes öröklési és esetleg kapcsolatos ingatlan vagyon átruházási illetéknek együttes összege az irányadó, amely a kir. közjegyző által készített hagyatéki kimutatás értékei szerint mutatkozik. Ebben benne vannak a 96. §. 2. p.-ban megállapított 5% értékei.

Egy kiszabási példa az ilyen kevert illetékre: (Én úgy nevezem, mivel ebbe össze van keverve minden: van itt tulajdonképen vételi; van itt öröklési és van végre ingatlan vagyonátruházási illeték.)

Példa: Végrerendelet van.

Egy ingatlant elhagyományoz távoli rokonának, aki mindig kezelte a vagyont és pedig azért, hogy az adósságokat kifizesse.

Ezen ingatlan értéke . . . . . 350 P.

A kifizetendő adósság . . . . . 300 P.

Azon felül a vagyon . . . . . 1200 P.

Ezt terheli temetési, gyógyítási költség és

tárgy. költség . . . . . 400 P.

Erre a vagyonra örökös 2 gyermek.

Az illeték kiszabása:

A távoli rokon fizet az átvállalt 300 P. után 5 % t. (1920: XXXIV. t.-c. 96. §. 2. p.) vagyis 15 P-t.

Az 50 P. után fizet 10% t. (1920: XXXIV. t.-c. 88. §. 5. p.) öröklési illeték fejében vagyis 5 P-t.

Az 50 P. után fizet ingatlan vagyonátruházási illeték fejében 2% t. (1920: XXXIV. t.-c. 96. §. 2.) vagyis 1. P-t.

A távoli rokon összilletéke lesz 21. P.

A két gyerek összesen fizet 800 P után 1% (1920: XXXIV. t.-c. 88. §. 1. p.) = 8. P-t.

Ingatlan vagyonátruházási illeték fejében: Az egész 1200 P. után (1920: XXXIV. t.-c. 94. §. 1. p.) 1.5% 96. §. 1. p. = 18 P-t összesen 26 P-t, melyből az egyik gyerekre 13 P a másik gyerekre is 13 P. hárul.

Ezen példánál az örökösök kijelentik, hogy a távoli rokon nem köteles leróni a 15 P-t, mivel az visszerhes vagyonátruházás, de lerójják bélyegben a távoli rokon öröklési illetékét 5 P-t, és a 2%-os ingatlan vagyonátruházási illetékét, tehát 1 P-t, továbbá a két gyerek öröklési illetékét 8 P-t és az ingatlan vagyonátruházási illetéket 18 P-t; tehát összesen bélyegben lerónak 32 P-t.

Mit tehet ilyenkor a kir. közjegyző és mit tehet a kir. adóhivatal?

Az 5% illetékekkel együttes összilleték az 50 P-t meg nem halad, bizony le kell róni bélyegben az 5% illetéket is, különben bírságnak van helye.

II., Az örökösödési illeték alapja:

Azon összeg, amellyel az örökös, vagy hagyományos az örökség, vagy hagyomány folytán gazdagodott.

Tehát a hagyatéki terheket le kell vonni a hagyatéki vagyon összértékéből. (1920: XXXIV. t.-c. 85. §. 1. p. 1. mondata).

Mik vonhatók le?

a., Örökhagyó igazolt tartozásai akár be vannak ezek kebelelve, akár nem, (1920: XXXIV. t.-c. 86. §. 1. p.)

b., Örökhagyó utolsó betegségének költségei de csak akkor, ha azok örökhagyó életében az ő vagyonából ki nem elégítettek (1920: XXXIV. t.-c. 86. §. 2. p.)

c., Örökhagyó temetési és ezzel kapcsolatos kegyeleti költségek (pl. gyásmise) (1920: XXXIV. t.-c. 86. §. 2. p.)

d., A hagyatéki eljárási költségek (leltározás, tárgyalás stb.).

A hagyatéki gondnok és a végrendeleti végrehajtó tiszteletdíjai, ha nem a végrendeleten alapulnak (1920: XXXIV. t.-c. 86. §. 3. p.)

A temetési és kegyeleti költségeket esetleg nem igazolják, tekintetbe veendő-e?

Igen amennyiben örökhagyó vagyoni viszonyaival arányban állanak. (1920: XXXIV. t.-c. 43. §.)

e., Olyan levonási tételek, melyek az örökhagyó gondoskodása alá tartozó személyek olyan szükségleteire vonatkoznak, amelyekről okiratot nem szoktak kiállítani, ha a követelések 3 évnél nem régebbiek és az örökhagyó viszonyainak megfelelnek, — a hitelező, vagy vállalkozó számláival, vagy nyugtáival is igazolhatók. (Pl. Örökhagyó Pista fiának csináltatott egy zakóöltönnyt és a szabó a számlát csak a temetés után mutatja be. (1920: XXXIV. t.-c. 43. §.)

III., Hol rovandó le az öröklési és vagyonátruházási illeték?

A hagyatéki kimutatáson a hátsólapon, melyet a kir. közjegyző a tárgyaláskor tölt ki. (Nem a jegyzőkönyvön, sem a kivonaton.)

Ezt megelőzi egy kis kiszabási tervezet. Ugy gondolom, hogy ennek példakénti feldolgozása fölösleges; de igen hosszúra nyújtaná munkámat. (A szerkesztő úgy is felhőzik a hosszadalmasságtól.) (1920: XXXIV. t.-c. 45. §.)

IV., Az öröklési illeték kulcsai. Ezt fölösleges leírnom, mindenki megtalálja az 1927. V. t.-c. 22. §-ában.

V., Az ingatlan vagyonátruházási illeték kulcsai az öröklésnél.

1., Ha az ingatlan visszterher nélkül oly személyre száll, aki az örökhagyóval a 88 §. 1. és 2. pontjában meghatározott rokonsági viszonyban van, az ingatlan vagyonátruházási illeték 1.5%.

2. Ha más személyre száll, az ingatlan vagyonátruházási illeték 2%. (1920: XXXIV. t.-c. 95. §.)

Ha az ingatlan nem 88. §. 2. p.-ban megjelölt személyekre száll és ha túlterhelt a hagyaték, akkor nincs külön öröklési és a fönti 2% ingatlan vagyonátruházási illeték, hanem úgy kell venni, mintha teljesen visszterhes vagyonátruházás jött volna létre, ez után az illeték 5%. (1920: XXXIV. t.-c. 96. §. 3. p.)

Ugyanez vonatkozik az ingó hagyatéokra is azon különbséggel, hogy akkor az illeték nem 5%, hanem 3%. (Rendelet 37. §. 1. p.)

Ez képezi munkámnak első részét.

Az ajándékozással és más illetékekkel csak elvétve foglalkoztam, amennyiben azt elkerülnöm nem lehetett.

Főfigyelmem a hagyatékokra terjedt ki, mivel tudom, hogy ez a kir. közjegyzők sajnó sebe; de megbízatásom is az volt, hogy megnyugtassam a kir. közjegyzőket. Alkalmazzák tehát a legjobb tudásuk szerint mindenkor a rendeletben foglaltakat. Azok nem is olyan érthetetlenek, mint első olvasásra látszanak. Nagy megnyugvásomra szolgálna, ha izgalmaikat csökkentem és egyes fölvetett kérdéseket megoldottam.

A rendelettel szabályozott egyéb illetékek magyarázatra nem szorulnak s így azokkal jelenleg nem is foglalkozom.

Ez tulajdonképp munkám első része, ha kartársaim nagyon erősen kívánják, akkor a második részt is elkészítem, de arra egy kis haladékat kérek.

Lipcsey Péter dr.

A perenkivüli headványok és jegyzőkönyvek bélyegilletéke.

Az 1914. XLIII. t.-c. életbelépéséig a hagyatéki eljárásnak a kir. közjegyzők előtt lefolyt szakában úgy a hagyaték tárgyalási, mint más a hagyatékkal kapcsolatos eljárások illetékét az illetéki díjjegyzék szabályozta éppen úgy, mint az egész törvénykezési eljárás bélyegilletékét. A hagyaték tárgyalási jegyzőkönyvek bélyege ivenként volt meghatározva, még pedig a hagyaték értékéhez képest akként, hogy 100 koronán aluli hagyatékknál az illetéki díjjegyzék 52. tétele második bekezdése szerint ivenként 24 fillér járt, ezenfelül pedig 72 fillér. Ezen az állapoton, mint említettem, az 1914. évi XLIII. t.-c. változtatott. Az 1914. évi XLIII. t.-c. 1. §-ának 2. pontja második bekezdése szerint elnevezésre való tekintet nélkül a polgári bíróságok előtti eljárásban benyújtott minden irat az ügynevezett egyéb birói eljárás, vagyis a perenkivüli eljárás fogalma alá esett; ide tartozott tehát a hagyatéki eljárás is s ide tartozik ma is. Ennek a rendelkezésnek megfelelően a hagyaték tárgyalási jegyzőkönyv első íve a fenti illetékskála szerint bélyegeztetett. Eszerint azután 100 koronáig 50 fillér, 1000 koronáig 1.— korona, 5000 koronáig 1.50 kor. s 5000 koronán túl 2 korona illeték volt lerovandó ugyancsak iven-

ként, úgy, hogy 2 K volt egyuttal a lerovandó illeték maximuma.

Az 1920 XXIV. t.-c. 27. §-a annyiban változtatott az előbbi állapoton, hogy 8 fokozatot állapított meg, amelyek minimuma 1 korona, maximuma 10 korona volt. Ez a helyzet változatlanul fennállott 1923-ig.

A folytonos infláció új rendelkezések megtételét tette szükségessé. Az 1923 XXXII. t.-cikk hivatva volt a többi között egyensúlyba hozni a megromlott pénzvviszonyok folytán kis összegűknél fogva nevetéggé vált régi illetéktételeket is. A törvény 7. §-ában felhatalmazást adott a törvényhozás a pénzügyminiszternek, hogy rendeletileg felemelhesse az állandó összegű illetékeket. Ennek a törvénynek meghatározása alapján bocsátott ki 1923-ban a 117.300 számú rendelet, amely a II. cím 35. §-ának 2. pontjában szabályozta ezt az illetéket. A most hivatkozott rendelet 5. fokozatot állapított meg és pedig 50 koronától 1000 koronáig, úgyhogy 10 millió korona után lerovandó illeték 1000 korona lett. Itt történt azután valami, ami szerény nézetem szerint beleütközött az 1923. évi XXXII. törvénycikkbe; és pedig az, hogy a hivatkozott rendelet fenti szakasza még a következőket is tartalmazta: „10 millió koronán túl, minden megkezdett 10 millió korona után további 1000 korona illeték rovandó le.” Ez novum volt, amely az erre vonatkozó eddigi illetékrendszerrel teljesen és tökéletesen megváltoztatta. A korlátozottan fokozott illetéket végtelenségig fokozható, tehát százalékos illetékké változtatta át. Erre a pénzügyminiszternek a törvény felhatalmazást nem adott.

A rendeletben foglalt ez az illetékemelés minden különösebb ellenkezés nélkül ment át a gyakorlatba, de az lett a következménye, hogy az illetéklerovás tekintetében éppen az illetéktételek magassága miatt teljes káoszt teremtett a közjegyzői gyakorlatban a hagyatéki iratok felbélyegzése tekintetében.

Egyes pénzügyi hatóságok hivatkozással az 1914. évi XLIII. törvénycikk 1. §. a pontja utolsó bekezdésére az új határnapon folytatott minden jegyzőkönyvet új jegyzőkönyvnek vevén, mindannyiszor a teljes összegű illeték lerovását kívánták meg, mások megelégedtek az új, igen magas illeték egyszeri lerovásával, sőt voltak pénzügyi hatóságok, amelyek megfontolás tárgyává tették azt is, hogy az előkészítő eljárás során felvett oly jegyzőkönyvet is például, mely a hagyatéki eljárás megindítását kérő előterjesztést foglalta magában vagy ilyenemű egyszerű feljegyzést is, a legmagasabb illetékkal ellátandónak tartották, ami 100.000 P. hagra-

téknál 10 P. bélyeg lerovását jelentette. — Ez nyilvánvalóan ellenkezett az 1914. XLIII. törvénycikk szellemével. — Ezt kritika tárgyává is tettem az Illetékügyi Utmutató című munkámban.

A rengeteg s indokolt panaszra okot adó állapoton a pénzügyi kormányzat az 5.800/1931. M. E. rendelet első §. 2. pontjában változtatott, visszaállítván a régi rendet akként, hogy a perenkivüli illeték maximumát 10 pengőben állapította meg. — Ez lényeges változás ugyan, de még mindig nem tökéletes megoldása a kérdésnek, mert az eredetileg 2 koronás maximumot 10 P.-re emelték fel, ami tekintettel az illetékeknek ivbélyegi jellegére, igen sok.

Ezekután tehát most már csak az a kérdés, miként lesz a bélyegzés ezután eszközlendő a perenkivüli eljárás során, mely magában foglalja a hagyatéki eljárást is. — Az 1914. XLIII. 1. §.-ára és az 5800/1931. M. E. rendeletre tekintettel, *minden*, a hagyatéki eljárásban beadott beadvány példányának első ive, továbbá *minden* a hagyatéki eljárás során felvett jegyzőkönyv első ive után 100 pengőig 30 f., 500 pengőig 50 f., 2.500 pengőig 1.— pengő, 5000 pengőig 1.50 P, 20.000 pengőig 2.— Pengő, azután minden további 5000 pengő után 50 fill. s így 100.000 pengőnél 10 pengő rovandó le s ez a maximum. *Ez a bélyeg rovandó le tekintet nélkül a beadvány milyenségére s tekintet nélkül arra, hogy a jegyzőkönyv mit tartalmaz, tehát az eljárás megindítását tartalmazó kérelmet, vagy a hagyaték tárgyalását. A beadványok többi példánya és az első példány többi ive, továbbá a jegyzőkönyvek többi ivének bélyege 100 pengőig 30 f., 500 pengőig 50 f., azontul 1.— pengő.*

Ugyanennyi bélyeg rovandó le az előleges bizonyításról felvett jegyzőkönyvre, valamint a bírói megbizásból végzett árverési jegyzőkönyvre is és pedig mindenkor törvénykezési bélyegeken.

Több vitatható kérdés maradt ugyan továbbra is egyike ezeknek, hogy a nem ugyanazon napon felvett hagyatéktárgyalási jegyzőkönyv első ive miként bélyegzendő, mert az 1914. XLIII. t.-c. 1. §. utolsó bekezdése csupán a bíróság által felvett jegyzőkönyvekre mondja ki, hogy az új határnapon folytatott jegyzőkönyvet az illeték szempontjából új jegyzőkönyvnek kell tekinteni, a hagyaték-tárgyalási jegyzőkönyv pedig csupán bírói megbizásból felvett jegyzőkönyv s így a törvényszerű álláspont az volna, hogy a folytatólag de más határnapon felvett jegyzőkönyv csupán a jegyzőkönyv második és többi ivére megszabott illeték alá esik. Ezt a nézetet vallják dr. Klug és dr. Vargha Imre az 1915 ben

kiadott „A törvénykezési illeték“ című munkájuk első kiadása 10. oldalán, ami a mai állapot szerint igen autentikus magyarázat. Viszont furcsa volna, hogy a folytatólagos tárgyalási jegyzőkönyv kevesebb bélyegilleték alá esne, mint az eljárás megindítását kérő beadvány, vagy más jelentéktelen kérelmet tartalmazó jegyzőkönyv az előzetes eljárásban.

Másrésről a 10 pengős maximum nincs arányban a leltározás 20.000 pengő maximumával. — Helyesebb lett volna kivenni magát a tárgyalási jegyzőkönyvet, mint érdemlegeset az általános illetéktétel alól, mint azt az 1. §. a. pontja tette és arra meghagyni a régi százalékos illetékskálát azzal a hozzáadással azonban, hogy az egy ügyben, csak egyszer rovandó le és minden további jegyzőkönyvre és beadványra a másodpéldányra kiszabott illetéktételt kell alkalmazni. — Ez a szociális igazságnak is megfelelt volna s a feleket nem terhelte volna felesleges, illetve túl magas illetékekkel s nem hagyott volna semmi kétséget a bélyegzés tekintetében. — Ma azon abszurd helyzet előtt állunk, hogy egy 100.000 pengős hagyaték minden beadványa és esetleg minden jegyzőkönyve 10 P. illeték alá esik, ami igen érzékenyen érinti a feleket, ha elkerülhetetlen lenne pl. gyámhatósági beavatkozás esetében több jegyzőkönyvet felvenni egy igen kis hányadban érdekelt kiskorú érdekében.

Az 1914. XLIII. t.-c. első szakasza szerint a bélyeg az eljárás tárgya után igazodik. — Felmerül itt a kérdés, mi az eljárás tárgya. — Eddig az eljárás tárgya értékeül a cselekvő alapot összege szolgált: megjegyzem, minden ténybeli alap nélkül, mert az 1914. XLIII. t.-c. V. fejezete erre vonatkozó intézkedést nem tartalmaz. Ez a gyakorlat sokszor ad abszurdum viszi a helyzetet, amikor a 100000 P hagyatékban 500.— pengőig érdekelt hagyományos terjeszt elő valamely kérelmet. Az egyébként oly aprólékosan rendelkező kiváló törvényalkotás eme fogyatékoságai messzebbmenő következtetésekre is ragadnak az embert pl. arra, hogy ezeket a parenkivüli ügyeket a mai elgondolásban nem is akarta rendelkezése körébe vonni. Felmerül végül a kérdés, mi volt a leszállítás indoka, a törvénytelen rendelkezés tudata, vagy az ügyvédi kar kérelme, vagy más? Nincs indokolás, úgylátszik ez nem tartozik a jogkereső közönségre.

Antalffy Zsiros Aladár dr.

Megjegyzések az illetékügyi rendelet 61. §-ának értelmezéséhez.

Irta: *dr. Telman Sándor* csepregi kir. közjegyző.

Felmerül az a kérdés, hogy az örökösök az 50 P-t meg nem haladó öröklési illetéket mely időpontig róhatják le anélkül, hogy ellenük a kétszeres bírság kiszabható lenne.

A „Közlöny“ legutóbbi számában több cikkíró úr azt az álláspontot látszik elfoglalni, hogy bélyegjegyeket okvetlenül a tárgyalás alkalmával kell lerónni, ellenkező esetben helye van a bírság kiszabásának. Az egyik cikkben (281. lap.) éppen a közjegyző kötelességévé látszanak tenni, hogyha a félnek elegendő pénze nem lenne, a közjegyző első sorban az illeték behajtására törekedjék, mert ilyen esetben „a fenyegető bírság miatt tisztességes ember mást nem is tehet.“

Kénytelen vagyok ezzel a felfogással szemben különvéleményt jelenteni be, amit a következőkben okolok meg.

Gondolatmenetem kiindulási pontja az a valamennyiünk által nézetkülönbség nélkül elismert tény, hogy t. i. az illetékrendelet 11.000/1928. I. M. számú rendelet (Rn.) semmiféle rendelkezését hatályon kívül nem helyezte, sem lényegileg meg nem változtatta. Változatlanul érvényben vannak tehát az idézett rendeletnek az öröklési illeték bélyegjegyekben lerovását szabályozó 47. és 51. §-ai is (amelyek t. i. az alaprendelet 78. és 82. §-ai helyébe léptek), mégis az illetékrendelet 61. §-a következtében ma már a lerovás módját nem érintő azzal a változtatással, hogy az értékhatár jelenleg már nem 16, hanem 50 P s hogy a Rn. 47. és 51. §-ai jelenleg már nem csupán akkor alkalmazandók, ha a hagyaték csak ingóságokból áll, hanem általában minden más olyan esetben is, amikor az öröklési illeték 50 P-t meg nem halad.

Nézzük már most, milyen eljárási módot követelnek a Rn. idézett §-ai arra az esetre, ha az öröklési illeték bélyegjegyekben rovandó le.

A Rn. 47. §-a szerint a kir. közjegyző, ha bélyegjegyekben megszabott lerovásnak helye van, kiszámítja az öröklési illetéket és az illeték lerovására kötelezett feleket, amennyiben a tárgyaláson jelen vannak, felhívja, hogy a kiszámított illetéket okirati okmánybélyeggel rójják le.

Ha az illeték lerovására kötelezett fél a tárgyaláson nincs

jelen, vagy ha jelen van is, de a kiszámított illetékeket a kir. közjegyző felhívására bélyegben le nem rójja, a kir. közjegyző ezt a bíróságnak bejelenti.

Mit tesz már most a bíróság, ha hozzá a kir. közjegyzőtől ilyen bejelentés érkezik?

Erre is megfelel a Rn. 51. §-a, amely szerint a bíróság ilyen esetben a lerovásra kötelezett felet végzéssel felhívja, hogy az illetéket bélyeggel 15 nap alatt rójja le.

Ha pedig a fél az illetéket a kitűzött határidőben a bíróság felhívására sem rójta le: a bíróság hivatalos leletet vesz fel és azt a m. kir. adóhivatalnak (illetékkiszabási hivatalnak) a hagyaték átadó végzéssel együtt megküldi és egyuttal az öröklési illeték háromszoros összegének biztosítása iránt is intézkedik.

Mindezekből a rendelkezésekből tehát — nézetem szerint — minden vitán felül áll, hogyha a felek az öröklési illetéket az *ügynek abban a stádiumában, amikor még a kir. közjegyzőnél van, bélyegekben le nem rójják, ebből reájuk semmiféle joghátrány nem származhatik.* A közjegyző ebben az esetben nemcsak nem köteles, de nem is jogosult a fél ellen leletet felvenni, hanem az ügy be-terjesztése alkalmával csupán jelentést tesz a bíróságnak. A joghátrány (lelet, bírság stb.) csak akkor következik be, ha a fél a bélyegjegyeket a bíróságnak e tárgyban hozzá intézett felhívása dacára, a felhívás vételétől 15 nap alatt be nem szolgáltatja.

A közjegyző tehát ezek szerint sem jogszabályt, sem erkölcsi törvényt nem sért, ha az öröklési illeték megfizetésére egyelőre képtelen ügyféltől az eljárás költségeire első sorban felajánlott összeget elfogadja és ez által az öröklési illeték behajtását jogszabállyal engedélyezett későbbi időpontra kitolja.

A most kifejtettekkel kapcsolatban szükségesnek tartom még szóvá tenni a Rn. 47. §-ának 6. bekezdésében foglalt rendelkezést is. Ez a rendelkezés tudvalevőleg akként szól, hogyha nyilvánvaló ugyan, hogy az öröklési illeték bélyegben lenne leróvándó, az illeték kiszámítása azonban az eset körülményeinél fogva a vagyonszármazási illetékre vonatkozó jogszabályok alkalmazásában különösebb gyakorlottságot kíván, a kir. közjegyző erre hivatkozással mellőzheti az illeték kiszámítását és a feleknek bélyegbeszolgáltatására való felhívását.

Nézetem szerint a kir. közjegyző a most idézett rendelkezés nyújtotta lehetőséget teljes joggal igénybe veheti, sőt köteles is igénybe venni minden olyan esetben, amikor az illeték kiszámítá-

sánál kételyei vannak. Kötelessége ez különösen a felekkel szemben, akikre az esetleges hibás kiszámítás, — mivel a rendeletnek nem egészen világos szövege ilyen értelmezést is lehetővé tesz, — már szintén bírsággal járhat. Miért terhelje a közjegyző lelkiismeretét és tegye magát gyűlöletessé a felek előtt a téves kiszámítás okozta bírsággal, ha jogi lehetőség van arra nézve, hogy ezt a kellemetlen helyzetet elkerülje. A mai viszonyok között, amikor a sok új törvény és rendelet szövevényeiben sokszor még a pénzügyi szakemberek sem ismerik ki magukat s amikor a közjegyzői bíróság is számos esetben hoz az alsófokú pénzügyi hatóságok intézkedéseit megváltoztató ítéleteket, egyáltalában nem kisebbítheti a kir. közjegyzőnek (akinek a kiszabás elvégre még sem nevezhető szakmájának) tekintélyét az a körülmény, hogy adott esetekben a szóbanforgó § nyújtotta sáncnak védelme alá vonul.

Túlterhelt hagyatékok illetékezése pl. éppen nem könnyű dolog s általában nagyon bizonytalan helyzetet teremt mindig, valahányszor hagyatéki adósságok és terhek maradtak. Az illetékszabályok megkövetelik, hogy ezeket a terheket igazolni kell, az örökösök azonban csak a legkritább esetekben vannak erre elkészülve, úgyhogy az igazolás a tárgyalás alkalmával csak kivételes esetekben sikerül. Már most honnan tudja előre a kir. közjegyző, hogy milyen lesz az illetékkiszabási hivatal felfogása egy-egy tehertétel tekintetében. Ha a közjegyző igazoltnak fogad el egy-egy tételt, amit később az adóhivatal nem vesz annak, már meg van a baj és az esetleges részleges bírság. Viszont ha a közjegyző fölös óvatosságból figyelmen kívül hagy minden terhet, amelyet a tárgyalás alkalmával kétséget kizárólag nem igazoltak, akkor túlzott illeték sújtja a feleket, ami szintén baj. Elvégre még sem lehet a felekkel statáriáliter magasabb illetéket fizettetni, csak azért, mert a teher igazolásához szükséges bizonyíték nincs éppen a zsebükben.

Nyílt kérdés még pl. az is, hogy haszonélvezettel terhelt hagyatéknál, amikor az 1920:XXXIV. t. c. 17. 79. §-ai értelmében az örökösök az öröklési illeték befizetésének felfüggesztését igényelhetik és igénylik is, kötelezhetők egyáltalában arra, hogy az illetéket azonnal bélyegjegyekben rójják le. A törvény az elhalasztás kedvezményét az illeték nagyságára tekintet nélkül, minden lerovásra kötelezett félnek megadja s a törvénynek ezt a rendelkezését semmi későbbi jogszabály meg nem változtatta, az tehát jelenleg is érvényben van és alkalmazását nézetem szerint a bélyegjegy beszolgáltatására különben kötelezett fél is igényelheti, vagyis ilyen esetben

a fél az illeték azonnali lerovását joggal megtagadhatja. Vannak azonban az ellenkező álláspontnak vitatói is.

Ilyen és ehhez hasonló más vitás kérdések fennforgása esetében a kir. közjegyzőnek ki kell használnia minden törvényes lehetőséget annak elkerülésére, hogy a felek akár egyik, akár másik irányban károsodjanak, maga pedig ódiomát viselje. És mivel az előbb idézett élő jogszabály ennek elkerülésére neki módot és lehetőséget nyújt, vegye is azt igénybe minden közjegyző minden olyan esetben, amikor annak lehetőségét fennforogni látja.

Ha a közjegyző adott esetekben az idézett jogszabályra hivatkozással az illeték kiszámítását megtagadja, ebből nézetem szerint a félre semmiféle joghátrány nem származhatik. A félnek az illetéket ilyen esetekben bélyegben lerónia a Rn. előbb idézett 47. §-ának 6. bekezdése értelmében nem kell, nem is lehet, — tehát rendes kiszabásnak lesz helye anélkül, hogy a felet emiatt birságolás érhetné.

Ime egyedüli megengedett és minden tekintetben kifogástalan módja annak, hogy adott esetekben a feleket is, magunkat is keletlenlenségtől megkíméljük. A kiszabó hivatalnak ezzel munkatöbbletet nem okozunk, mert az illetékrendelet 61. §-a értelmében az illetékkiszabással neki utólag mindenképpen foglalkoznia kell, az öröklési illetéket végeredményben mindig ő szabja ki.

Nagy örömmre szolgálna, ha a jelen felszólalásom hozzájárulna ahhoz, hogy addig is, amíg az illetékrendelet sérelmes rendelkezései módosításra kerülnek, — amire részben karunk eddigi passzív magatartása miatt is, különben sem sok reménységgel várhatunk, — a közjegyzői kar egyöntetű felfogásra jutna az illetékrendelet 61. §-ának olyan gyakorlati alkalmazása tekintetében, amely az illetékrendeletnek úgy a felekre, mint karunkra nézve is fölötte sérelmes hatásait lehetőséghez képest, a fennálló jogszabályok felhasználásával legalább tompítani alkalmas. Ezért kívánatosnak tartanám, hogy a kamarák megfelelő útmutatással látnák el tagjaikat, esetleg — ha ez szükségessé válnék — a kormányhatóságtól hiteles magyarázatot kívánnának a fennálló jogi helyzetre nézve, mindenestre lényegileg abban az értelemben, melyet jelen soraimmal kifejezni megkísértem.

Közlemények.

A Királyi Közjegyzők és Közjegyzőjelöltek Nyugdíjintézete ez évi rendes közgyűlését f. évi december hó 20. napján tartja meg.

A Nyugdíjintézet tagjai erre a közgyűlésre a Nyugdíjszabályzat 40. §-ának 5. bek. értelmében ajánlott levélben fognak meghívotni.

Az 5100/931 M. E. sz. — új illetékrendelet sérelmes rendelkezéseinek megváltoztatása érdekében *dr. Kovách Elek* nyiregyházi kir. közjegyző, mint Szabolcs- és Ung közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék közigazgatási bizottságának tagja e bizottsághoz indítványt terjesztett elő.

Az indítvány világos és logikus okfejtéssel mutat rá az 50 P-g terjedő illeték azonnali lefizetésére vonatkozó, drákói szigorúságú sanctióval ellátott (61. §.), valamint a leltárak bélyegzésére (24. §.) vonatkozó rendelkezéseknek antiszociális s súlyosan méltánytalan voltára s oda concludál, intézzen a közigazgatási bizottság felterjesztést a m. kir. miniszterelnökhöz és a m. kir. pénzügyminiszterhez a 61. §-nak — legalább a kedvezőbb gazdasági helyzet bekövetkezéséig való felfüggesztése és a 24. §-nak módosítása iránt.

Kovách Elek dr. kartársunk ez actiójáról azzal emlékezünk meg, hogy nagyon kívánatosnak tartanók, ha mindazok a kartársak, kik valamely közigazgatási bizottság tagjai (vagy ha nem tagjai, más tag útján) ily irányú indítványt nyújtanának be, nézetünk szerint u. i. a kamarák állásfoglalása mellett igen üdvös lenne ily úton is lépéseket tenni e sérelmes rendelet megváltoztatása érdekében.

A közjegyzői és ügyvédi hivatásról vitéz *Barcza Ferenc dr.* kir. közjegyzőhelyettes igen figyelemreméltó értekezést irt s adott ki.

A munkát *Zsitvay Tibor dr.* igazságügyminiszter előzetesen átnézte s ez alapon adott beleegyezésével a szerző művét neki ajánlotta.

A szerző — rámutatva arra, hogy a birói hivatásnak nagy irodalma van, ami a közjegyző és ügyvédi hivatásról el nem mondható — alapos előtanulmányra valló művében e két hivatásról s azoknak egymáshoz való viszonyáról igen szép értekezést nyújt.

A különélési tanusítványok (T. E. 56. §.) egyre több kellemetlenséget s bosszúságot okoznak. Nem elég, hogy legalább is 80 %-ban szegényjogos ily ügyek elintézése igen nagy terhet jelent — az egyszerűbb tanukból a vallomást kiszedni, jegyzőkönyvet, tanusítványt írni, két embernek legalább egy órai elfoglaltsága — a kartársak ez ügyekből kifolyólag még kellemetlen vexatúráknak vannak kitéve.

Egyik kartársunk panasolta nálunk a következő esetét:

Szegényjogos félnek ily tanusítványt kiadva közölte a féllel, hogy a díjak megfizetése alól *egyelőre* fel van mentve; az *egyelőre való mentesség* azt jelenti, (1911. I. t.-c. 119. §.) hogy az összeget utólag köteles megfizetni, „mihelyt a szegénységi jog vagyoni feltételei már nincsenek meg.“ A fél — ki egyébként nem tünt fel szegénynek — erre *sua sponte*, azzal a kijelentéssel, hogy közjegyzőtől grátis munkát elfogadni nem méltányos, átadott 10 pengőt.

Hosszabb idő után az illető kartárs ügyvédi felszólítást kapott a „tartozatlanul“ fizetett 10 P visszatérítésére, majd ellene ez összeg erejéig fizetési meghagyás bocsájtatott ki; ellentmondása folytán a budapesti központi járásbiróság 40.203/1931, sz. a. a pert lefolytatva ítéletileg kötelezte a közjegyzőt a 10 P tőke s 3 P. 06 fillér költség megfizetésére. Az ítélet — mely jogorvoslattal meg nem támadható — indokolása röviden ezt mondja: az 1930. XXXIV. t. c. 21. § ának utolsó bekezdésében foglalt törényszöveg szerint a szegénységi jogban részesülő fél a közjegyzői díj alól már a törvény szavainál fogva is fel van mentve¹ (sic!)

Hogy ez az ítélet mennyire tarthatatlan, erre kár szót vesztegetni. A közjegyzőt ilyen díjazásra vonatkozólag csupán az esedékség idejét illetőleg felfüggesztő feltételtől függő — *iusta causa* követelés illeti, az önként teljesített fizetés pedig még *naturalis obligatio* (p. o. kártya adósság) sem követelhető vissza. —

Tudomásunk van egy másik sérelmes, bizonyos animozitástól nem ment — birói intézkedésről. Szegényjogú fél a tanusítványért nem fizetett semmit, ugyanazon alkalommal hitelesítette az ügyvédi meghatalmazáson névalírást, amiért díj jár s amit a fél ki is fizetett. A bontóper birósága — miért, miért nem — a tárgyaláson megkérdezte a felet, fizetett-e valamit a közjegyzőnek, mire az — igazat mondva — igennel felelt. A bíró nyomban vég-

¹ Kérdezzük, hogy olvasta a bíró e §-t, mikor az világosan azt mondja; „*egyelőre mentesül.*“ ?

zést hozott, hogy a közjegyző részéről fennforogni látszó fegyelmi vétségről értesíti a kamarát.

Ha már a különélési bizonyítványok nagy terhe ránk szakadt, legalább az ilyenfajta kellemetlenségekkel szemben *védelmet kérünk.*

A halál előtt kötött szerződések. Régi sérelme a közjegyzői karnak, hogy a községi jegyzők, esetleg más zugirászok is — károsítják azzal, hogy rövid idővel a halál előtt ajándékozás, vagy adásvétel címén átruházhatják a halált váró örökhagyóval vagyonaikat gyermekeikre, vagy másokra s ezáltal elvonják a közjegyzőtől a hagyatéki tárgyalási díjakat.

Addig is, amíg az okirati kényszer javaslatból törvény lesz, a lehetőség szerint védekeznünk kell ez ellen.

Mert vannak esetek, amikor védekeznünk lehet.

Ennek módja az, ha nem tesszük egyszerűen irattárba a jegyzőktől beérkező azokat a halálesetfelvételeket, amelyekben örökhagyó „vagyon nélkül elhalt“ van megjelölve, hanem gondos vizsgálat tárgyává tesszük ezeket is.

Ilyen esetekben is feltétlenül meg kell vizsgálni a telekkönyvnél, vajjon nincs-e, avagy nem volt-e örökhagyó nevén ingatlan, amelyet csak halála előtt rövid idővel ruházott át.

Ha találunk ingatlant: természetesen elrendeljük a leltározást.

Ha azt találjuk, hogy örökhagyó halála előtt rövid idővel átruházta ingatlanait: gondosan megvizsgáljuk az átruházó okiratot. Sokszor még annak eredetijét is a telekkönyvnél találjuk és az aggályos is: amire felhívhatjuk a telekkönyvi előadó figyelmét és elérjük, hogy az átruházás iránti kérés alaki érvénytelenség alapján elutasítatik és lesz tárgyalandó hagyaték.

Ha nincs alaki szabálytalanság az okiraton, megvizsgáljuk, hogy vajjon az abban foglalt ügyet nem sérti-e a halálesetfelvételben megnevezett törvényes örökösök köteles rész iránti igényét s amennyiben igen és az okiratokhoz ezek a törvényes örökösök hozzá nem járultak, azokat tárgyalásra idézzük, hogy módjukban legyen köteles rész iránti igényüket érvényesíteni.

Itt utalni kívánok a kir. Kuria állandó gyakorlatára, amely szerint a közeli rokonok közt is visszterhes átruházás is ajándékozásnak vélelmezendő.

Megvizsgáljuk, hogy vajjon az átruházó okiratban mellőzött és kötelesrész iránti igényükben sértett örökösök között nincs-e kiskorú, vagy ismeretlen helyen távollévő, mely esetben az árvaszéket is értesítjük és az általa kirendelt gyámot, vagy gondnokot

a tárgyalásra szintén meghívjuk, sürgős esetben az árvaszék intézkedésének bevárása előtt magunk rendelünk ki eseti gyámot, vagy gondnokot.

Saját gyakorlatomból mondhatom, hogy ilyen eljárással több esetben sikerült ellensúlyoznom a jegyzők, illetve zugirászok károsító működését.

Tehát ne csak panaszkodjunk, hanem legyünk résen, mert ez eljárással köztudattá tehetjük, hogy a nem szakértők munkája csak kétszeres kiadást — illeték- és költséget okoz a feleknek.

Zakariás János dr.

Gyors és minden bürokratizmustól ment árvaszéki ügykezelés címén egyik kartársunk egy közleményt küldött be, melyet lapunk előző számában közzétettünk. E közlemény kifogás tárgyává tette, hogy Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye árvaszékénél egy hagyatéki ügyben csupán az illetékeség kérdésében való döntés hónapokat igényelt s hozzáfűzte ahhoz azt a reflexiót, hogy az ily lassú ügykezelés a közjegyzők igyekezetét, hogy a hagyatéki ügyeket gyors elintézéshez juttassák, felette illuzóriussá teszi. Erre a közleményre a közleményben említett árvaszék elnöke terjedelmes nyilatkozatot küldött be a szerkesztőséghez, amelyben a „tendenciózus és rosszindulatú“ beállítással szemben az „ártatlanul kiszervezett árvaszék reputációjának helyreállítását“ kéri. A reklifikáló nyilatkozat megállapítani kívánja, hogy:

„Nemcsak az árvaszéknek, de mindenféle hatóságnak elsőrendű kötelessége, hogy mielőtt valamely ügyet érdemlegesen elintézi, szigorúan vizsgálat tárgyává tegye, hogy az illető ügy illetékessége alá tartozik-e — mert ha ezt nem tenné, könnyen megtörténhetne, hogy ugyanazon ügyben különböző hatóságok — és egymással homlokegyenest ellenkező intézkedést tennének s a felek kényétől függő hatóságválasztás egyrészt jogbizonytalanságot okozna, másrészt az illetéktelenül intézkedő hatóság intézkedését tenné gyökerében érvénytelenné.

A gyámhatósági illetékesség kérdését az 1877. XX. t.-c. 198. 201. §§-ai szabályozzák, mely törvényes rendelkezések sokak által kifogásoltatik ugyan, de nézetem szerint az teljesen megfelelő és az illetékesség kérdéséből előálló zavarok nem a törvény rendelkezésének hiányosságából, hanem annak nem ismeréséből helytelen alkalmazásából vagy mellőzéséből származnak. Hagyatéki ügyekben az illetékesség kérdésének nehézségeit van hivatva eloszlatni az 1894. évi XVI. t.-c. 71. §-ának 5-ik bekezdése, mely kimondja,

hogyha az illetékes gyámhatóság a hagyatéki tárgyalások során ki nem puhatolható, az iratok ahhoz a gyámhatósághoz teendők át, amelynek területkörében a hagyatéki bíróság illetékességének megállapításánál alapul vett község van.“

A „kipécézett“ konkrét eset részleteit ismerteti ezután a nyilatkozat, amely szerint a hagyatéki ügyben érdekelt volt az özvegy, 4 nagykorú s egy kiskorú örökös. A haláleset felvételben a kiskorú örökös s ennek nagykorú testvérei rákoskereszturi lakosként szerepelt s az örökhatyónak utolsó lakása Budapesten volt, ahol már 36 éve lakott. Mindezek megállapítása után a nyilatkozat megjegyzi, hogy:

„Amikor a hagyatékot letárgyaló budapesti kir. közjegyző az iratokat — (talán ezen két érdekelt rákoskereszturi tartózkodása alapján) ide megküldötte, az árvaszék kétségtelenül áttehette volna azonnal az iratokat a székesfővárosi árvaszékhez, de abban a feltevésben, hogy a kir. közjegyzőnek alapos oka lehetett arra, hogy ezen árvaszékot vélelmezte illetékesnek, de azért is, hogy az illetékesség vállalásától való alaptalan húzódozás vádjá ne illethesse, a július 10-én beérkezett iratok alapján, már július 16-án 42437/931. sz. a. kérdést intézett Rákoskeresztur község előljáróságához az illetékesség kérdésének tisztázása céljából. — Az előljáróságtól beérkezett válasz szerint az érdekeltek időközben Rákoshegy községbe költöztek. Rákoshegy község ugyanezen ügyben megkérdezte, onnan a válasz csak szeptember 28-án érkezett be az ott lakó felekkel felvett jegyzőkönyvvel kiegészítve, amiből minden kétséget kizárólag megállapítván, hogy illetékesek semmiféle törvényes alapon nem lehetünk, az iratokat október hó 1-én kelt és 7-én expedált átiratunkkal áttettük a székesfőváros árvaszékéhez.

Kétségtelen, hogy azon körülmény, hogy a felek lakóhelyüket változtatták, valamint az is, hogy az előadó időközben nyári szabadságon volt, az ügy gyors elintézését némileg késleltette, — az ügynek oly értelmű beállítása, mintha az árvaszék „az illetékesség kérdésén négy hónapig tépelődött“ volna, határozottan tendenciózus és a való tényeknek sem megfelelő.

Ezen konkrét ügy nyilvánosságra hozásával ellenkezőleg a kir. közjegyző úr adta tanújelét annak, hogy nem tartotta szem előtt az 1877. évi XX. t.-c. illetőleg az 1894. évi XVI. t.-c. 71. §-ának rendelkezését és az iratokat nyilvánvalóan illetéktelen gyámhatósághoz mutatta be, holott egy kis körültekintéssel a feleket a kése-

delemtől s árvaszékünket a felesleges munkától megkímélhette volna.“

A nyilatkozat befejező részében hivatkozik az elnök harminc-éves árvaszéki működésére, amely alatt mindig arra törekedett, hogy „a bürokratizmus károsan túltengő mértékét a lehetőségig visszaszorítsa“ s zokon veszi, hogy éppen a közjegyzői kar részéről éri ilyen „nyilvános támadás, amelynek működésére a konkrét eset tanúságai ellenére sem akar általános következtetést levonni.“—

A rektifikáló nyilatkozatnak a fentiekben loyálisan s majdnem egész terjedelmében helyet adván nyomban közöljük annak a kartársunknak reflexióit, aki a sérelmezett közleményt beküldte s kinek a rektifikáló nyilatkozatot átadtuk.*

Az illető kartárs a rektifikáló nyilatkozatra a következőben válaszolt:

Mindenekelőtt leszögezni kívánja a rektifikáló nyilatkozat azon megállapítását, hogy a hagyatéki ügy pusztán az illetékesség kérdésében való döntés végeit tényleg *három hónapig* volt az árvaszéknél. Hogy ezt kifogás tárgyává tette, ahhoz semmiképpen nem indokolt a rosszindulat és a különleges tendencia feltételezése, aminthogy ez tőle távol is állott. Nem vizsgálja miért, miért nem, — a késelem okait az árvaszéknek megszüntetni módjában áll — tényleg három hónapi időre volt szüksége az árvaszéknek arra, hogy az illetékesség kérdésében döntsön. Ez gyors és minden bürokratizmustól ment kezelésnek sehogyssem minősíthető. Szerény véleménye szerint egy-két heti időnek egy ilyen kérdés elintézésére, ha az ügykezelésnek még az alaposság rovására sem menő gyorsasága a kívánatos néző pont, közönségesen elégségesnek kellene lennie s annál kevésbé lehet ekként indokolt önérzettel hivatkozni arra, hogy az illetékesség kérdését három hónap alatt elintézték. A közleményben nyilvánított kifogás tehát teljes objektivitás alapján indokolt.

A közjegyző egyéb adatok hiányában a gyámhatóság illetékességét adatai alapján állapítja meg. E tekintetben is a rektifikáló nyilatkozat állapítja meg, hogy a halálesetfelvétel adatai szerint a kiskorú lakása nem Budapest volt. Ezt a megállapítást tartalmazza a tárgyalási jegyzőkönyv is azzal, hogy a kiskorúnak az özvegy, aki különben szintén nem lakik Budapesten nem édes-

* Igy kellett eljárunk, mert ezzel tartoztunk az illető kartárs tiszteletreméltó egyéniségének, (akit a rektifikáló nyilatkozatban „ellentámadás“ ért) s mert mi magunk a tényállást nem ismerjük.

anyja s a gyámként javaslatba hozott személy lakása sem volt Budapesten. Ilyen körülmények között a közjegyző elég körültekintéssel járt el, amikor az ügyet a kiskorú örökös és a javaslatba hozott gyám lakhelye szerint illetékesnek mutatkozó árvaszékhez terjesztette be. Továbbmenő vizsgálatra a közjegyzőt az illetékesség kérdésében kötelezni törvényes intézkedés hiányában s de lege ferenda sem lehet. —

Hogy mire céloz az elnöki nyilatkozat, amikor általános következtetést a konkrét eset tanúságai ellenére sem akar levonni s amikor ekként az ügy objektív elbírálása alól egy mellékvágányra kívánja terelni a kérdést, ezt a nyilatkozatból világosan megállapítani nem lehet. Ez a reflexió éppen e minősége miatt vissza-utasítandó. —

Az állagtulajdonos jogosult-e a haszonélvezeti jogot másra átruházni. A címben irt kérdés, vagyis, hogy az állagtulajdonos a tulajdonjogban rejlő egyik jogosítvány gyakorlásaként a haszonélvezeti jogot akár élők között kötött, akár halálesetre szóló jogügylettel, illetve intézkedéssel másra jogérvényesen átruházhatja, valamint hogy az átruházás telekkönyvi bekebelezéssel biztosítható, eladdig vitás nem volt. Elvi nézőpontból vitásnak azután sem minősíthető, a gyakorlati életben azonban sajnálattal kell megemlékeznünk egy bírói döntésről, amely az átruházás jogosságát kétségbevonja. Az állagtulajdonos közokiratba foglalt és bekebelezési engedélyt is tartalmazó ajándékozási szerződéssel ingatlanának haszonélvezeti jogát átruházza s a jogosított fél a szerződés hiteles kiadványa alapján az ingatlanra a haszonélvezeti jog bekebelezését kéri. A kérés tárgyában a budapesti központi kir. járásbíróóság tkvi hatósága 37,890/1931. tkvi szám alatt végzést hoz, amely szerint „a tkvi hatóság a kérelmet feljegyzés mellett elutasítja, mert a haszonélvezet, mint személyhez kötött jog, másra át nem ruházható, annak csak gyakorlása engedhető át másra, azonban a haszonélvezet gyakorlásának, mint a haszonélvezeti jogot harmadik személy javára terhelő szolgálatnak nyilvánkönyvi bekebelezése nem foghat helyet, de máskülönben is ilyen értelmű kérelem nem is terjesztett elő.“ Kétségen és vitán felül áll, hogy a tkvi hatóság az állagtulajdonos részéről való haszonélvezet átruházással kapcsolatos jogkérdéseket összezavarta azzal az esettel, amidőn a haszonélvezetre jogosított akarná a haszonélvezeti jogot másra átruházni. Ez valóban, mint személyhez kötött jog az

optk. 507. §-a alapján kialakult s a magánjogi törvénykönyv összes tervezeteibe is átvett szokásjog alapján joghatályosan át nem ruházható.

A szolnoki pénzügyigazgatóság 14.746/III—1931. sz. körrendelete. Az 1920. XXXIV. t.-c. 16. §-a akként rendelkezik, hogy ha örökös vagy hagyományos a hagyatéki vagyon állagát harmadik személy hasznélvezetével terhelve öröklí, a kincstárnak az illeték kiszabásához való joga az örökhagyó halála napján megnyílik ugyan, az illetéket azonban csak a hasznélvezet megszűntekor kell megfizetni.

A fenti törvény 35. §-a szerint a vagyonátruházási illeték kiszabását a m. kir. adóhivatalok teljesítik. Annak 45. §-a szerint pedig, ha a hagyatékot kir. közjegyző tárgyalta és az csak ingóságokból áll, a kiszabható öröklési illeték pedig 16.— pengőt meg nem halad, az illetéket bélyeggel kell leróni.

Az eddigiekből az az általános szabály vonható le, hogy ha a hagyaték csupán ingó s az 1920. XXXIV. t.-c. rendelkezései figyelembevételével, tehát például a hagyatéki terhek levonása folytán kiszabható illeték 16 pengőt meg nem halad, úgy az illeték bélyegben rovandó le.

Szerény nézetem szerint ezt másként magyarázni nem lehet s íme a szolnoki m. kir. pénzügyigazgatóság más magyarázatot is talált.

A szolnoki pénzügyigazgatóság 14.746/III—1931. sz. körrendelete ugyanis az 50 pengőt meg nem haladó örökösödési illeték bélyeggel való lerovását akként szabályozta, hogy azt a hasznélvezettel terhelt vagyon örököse is a hagyatéki tárgyaláson bélyegben tartozik leróni, mondván, hogy az 1920. évi XXXIV. t.-c. 16. § a (amely az illetéknek „N“ jegyzékbe foglalásával vonja maga után) kifejezetten a kiszabás alá eső öröklési és ajándékozási ille-
tékekre vonatkozik s az a bélyegben lerovandó illetékre a múltban sem vonatkozott s a jelenben sem vonatkoztatható.

Hogy a fenti törvényt magyarázattal nem állók egyedül, hivatkoznom kell a 11.000/1928. I. M. számú rendelet 47. §-ára, amely szószerint a következőket tartalmazza: „a kir. közjegyző kiszámítja az öröklési illetéket és az illeték lerovására kötelezett feleket, amennyiben a tárgyaláson jelen vannak, felhívja, hogy a kiszámított (kiszabható) illetéket okirati bélyeggel róják le.“ Ugyanezen szakaszban foglaltatik még a következő: „Ha nyilvánvaló ugyan, hogy az egész hagyaték után járó öröklési illeték 16.— pengőnél

nem lehet több, az illeték kiszámítása azonban az eset körülményeinél fogva a vagyonátruházási illetékekre vonatkozó jogszabályok alkalmazásában való különösebb gyakorlottságot kíván, a kir. közjegyző erre hivatkozással mellőzheti az illeték kiszámítását és a feleknek a bélyegek beszolgáltatására való felhívását.“ Ezt egészíti ki még ugyanezen rendelet 51. szakasza, amely az adóhatóságot a bélyegben le nem rótt 16.— P alóli illeték kiszabása végett megkeresi.

Miután a fenti rendelet a pénzügyminiszteriummal egyetértésben kiadott rendelet, ez a pénzügyi hatóságokat is kötelezi. Szerény nézetem szerint tehát nincs kiszabás alá eső és kiszabás alá nem eső öröklési illeték, hanem minden öröklési illeték egyformán ki-
rovandó és pedig a pénzügyi hatóság által kiszabandó s a kir. közjegyző által kiszámítandó s az ekként kiszámított illeték, ha 16.— pengőt meghalad, készpénzben fizetendő be, ha pedig 16.— pengőt meg nem halad, az bélyegben rovandó le. A bélyegben való lerovás tehát az öröklési illeték teljesítésénél annak csupán egyik módja és nem önálló és különálló, derogáló illetékszabály. Ez így van most is s így volt a múltban, mégis egyes helyeken a hasznélvezettel terhelt hagyaték után és annak megszűnte előtt fizetésre kötelezték az örököst, úgy az, szerény nézetem szerint, hibásan gyakoroltatott s csak abban leli magyarázatát, hogy az illeték ingóságokra vonatkozóan s kis értékű lévén, a felek avval nem törődtek. Ebből azondan szabályt alkotni nem lehet.

Itt kitérek mindjárt a következőkre. Az 5.100/1931. M. E. rendelet 61. §-a harmadik bekezdése akként rendelkezik, hogy a hagyatékot akkor is be kell jelenteni, ha a bélyeggel való illeték-
lerovási kötelezettség áll fenn, az adóhivatal az illetéket szabályszerűen megállapítja és a lerótt bélyegeken netalán felül eső részti fizetési meghagyással kiszabja . . . és amily részben az illeték le nem vonatott . . . a kétszeres birságot is ki kell szabni. Ez a rendelkezés tulajdonképpen részben megváltoztatja az Öelj. R. novella (11.000/1928. I. M.) 51. §-át, mert eddig az adóhivatal az illetéknek bélyegben való lerovására vonatkozó felhívás kibocsátása végett magát a hagyatéki bíróságot kereste meg, akár azért, mert a közjegyző, hivatkozással a fenti rendelet 47. §. utolsóelőtti bekezdésére maga nem szabta ki illetéket, akár azért, mert az adóhivatal a hagyatéki iratokból megállapította, hogy csupán 16.— P illeték rovandó le az ingó hagyaték után. Most tehát ezekben az esetekben az eljárás egyszerűsített, mert a behajtás közvet-

lenül kibocsátott fizetési meghagyással történik, viszont a felek rovására a fizetési idő megrövidített és a birságolás egy új módját akasztotték, például a túlterhelt ingatlan öröklő kisember nyakába. (Ez egyúttal az általam kiadott Illetékügyi Utmutató 31. és 50. oldalán feljegyzendő.)

A. Zs. A.

Az Illetékügyi Utmutató „Házassági szerződés“ címszavához egy felmerült kérdés kapcsán meg kell jegyezni a következőket:

Házassági szerződést elvileg csak házastársak és jegyesek köthetnek ugyan, de hozományt idegen személy is adhat. Ha az idegen személy az átadott hozomány tulajdonjogát fenntartja (fenntartott hozomány), úgy ez a hozományadás nézetem szerint 1.5% illeték alá esik, épenúgy, mint a feleség vagy jegyes által adott hozomány. Ha azonban a harmadik, a hozományt a menyasszonynak, illetve feleségnek adja és ez utóbbi adja át a férjnek, illetve vőlegénynek, úgy a hozományt adó és a menyasszony közötti rokonsági viszony szerint elbírálandó ajándékozás jön létre, és az 1.5% illetéken felül még külön ajándékozási illeték is fizetendő. Ha azonban a házassági szerződésben csak említés tételik arról, hogy az átadott hozományt a nő más személytől kapta, az okiratot azonban az ajándékozó alá nem írja, úgy ajándékozás címen illeték nem jár (ill. díj. 43. t.)

Az idegen által adott fenntartott hozományt a központi díj és illetékkiszabási hivatal a harmadik és a vőlegény közötti ajándékozásnak és hozomány-adásnak minősítette. Ez a megállapítás szerény nézetem szerint téves.

Az Illetékügyi Utmutató árának megküldését illő tisztelettel kérem.

Dr. Antalffy Zsiros Aladár.

Jegyzői „magánmunka“ Az e címen gyűjtött csokorba beleillesztjük a következő „jegyzői közokirat“-ot.

Egyesség.

Mely egyrésztől Weisz Lajos komlódtótfalui másrésztől pedig özvegy Herskovics Ignácné, született Klein Irma jánkunajtisi lakosok között egymással kötendő házasságuk esetére a következő feltételek mellett kötötték.

1. Weisz Lajos komlódtótfalui lakos özvegy Herskovics Ignácné jánki lakossal kötendő házassága esetére kötelezi magát, hogy leendő nejének 1931. év végéig 1000, azaz egyezer pengő „moring“ pénzt ad, kötelezi magát továbbá, hogy amennyiben nejénél előbb halálozna el, úgy a házban található összes ingóságokat (házi butor, fehérnemű, ágynemű, ékszer stb. mindazt ami az ingóság fogalmát kimeríti), Klein Irma jánki lakosnak ajándékozza.

2. Azon esetben, ha Klein Irma, Weisz Lajosnál előbb halálozna el, úgy a neki ajándékozott ingóságok továbbra is Weisz Lajos tulajdonát fogják képezni.

3. Amennyiben Weisz Lajos által hasznélvezett komlódtótfalui ingatlanok tulajdonjogát visszakapja, úgy köteles lesz azoknak holtigtartó hasznélvezeti jogát Klein Irma jánki lakosra átruházni.

4. A Weisz Lajos által ajándékozott 1000 P „moring“ pénz Klein Irma esetleg előbb történő elhalálozása esetén kizárólag az ő örököseit illeti meg és a házasság megkötése után a fenti határidőig azonnal esedékessé válik.

Jelen egyesség, amely házasságkötésük esetére érvényes, felolvasás után elfogadva, sajátkezűleg aláíratott.

Komlódtótfalu, 1930. november 5.-én.

Előttünk: Kaszovitz Dezső s. k. tanu és néviró, Olvashatatlan aláírás s. k. Weisz Lajos.

Felek utólag a következőkben állapodnak meg.

1. Klein Irma jánki lakos Weisz Lajossal kötendő házassága után köteles állandóan Weisz Lajos lakóházában megszakítás nélkül állandóan házastársi köteleességét hűségesen ellátni, férjét gondozni és minden szükségest megcselekedni, amire szüksége van.

2. Weisz Lajos által jelen egyesség szerint kifizetendő 1000 P. „moringot“ házastársak együttesen használják és azzal csak együttesen rendelkeznek. Amennyiben Klein Irma leendő férjét elhagyná, vagy őt rendes hitvestársi gondos ápolásban nem részesítené, úgy Weisz Lajos a „moring“ és ingóság ajándékozást jogosítva lesz visszavonni.

Kmf.

Felolvasva aláíratott és az irni nem tudó fél kézigyével ellátatott.

Klein Irma Herskovics Ignácné s. k. Weisz Lajos,

Előttünk: Kaszovits Dezső s. k. tanu és néviró. Olvashatatlan aláírás s. k.

Helyesbbités. A szombathelyi kamara ez évi közgyűléséről előző számunkban közölt tudósítás tévesen közölte a tisztikar névsorát, mely helyesen a következő: „A szombathelyi kamara rendes tagjaiul megválasztottak: dr. Hanny Tódor, dr. Halik Miksa, dr. Konkoly Thege Sándor, Schrammel Imre, póttagul pedig: dr. Gallus Sándor és dr. Telman Sándor.*

Közjegyzői díjszabás és az illetéki szabályok utmutatójának dr. Kepes János-féle III-ik kiadása megjelent. A díjszabási rész a legújabb jogszabályok és gyakorlat figyelembevételével egészített ki, az illetéki utmutató teljesen átdolgozva, lehetőleg az illetéki díjjegyzék rendszeréhez simulva, a legújabb illetékügyi rendelkezéseket és gyakorlatokat felöleli. A mű harmadik kiadását tartalom szempontjából a fokozott pontosság és megbízhatóság, külső megjelenés szempontjából az izléses kiállítás, könnyen áttekinthetőség és célszerű beosztás jellemzi. Megszokott jótulajdonságainál fogva a mű nélkülözhetetlen kézikönyve lett a közjegyzői karnak.

*Megjegyezzük, hogy e sorokban nem az előző számunk közlését, hanem az annak alapjául szolgált, beküldött tudósítást helyesbbitjük. Szerk.

A mű nem lucratív vállalkozás. Amennyiben a kir. közjegyzők valamennyien a szétküldött művet megtartják s annak árát beküldik, az előállítási költségek ez esetben fedezve vannak. A szerző közli véltünk, hogy művét a kartásaknak megküldötte s ezuton is kéri a könyv árának az ahhoz mellékelte csekklaapon való megküldését vagy a könyv bontatlan visszaküldését.

Kihirdetett törvények.

Az 1931. évi XXIX. t.-c. a Wienben 1931. évi január 26. napján kelt magyar-osztrák barátsági békéltető eljárási és választott bírósági szerződés becikkelyezéséről.

Továbbá kihirdetett az Országos Törvénytárnak 1931. évi október hó 10. napján megjelent számában:

az 1931. évi XXX. t.-c. a Lengyel Köztársasággal 1925. évi március hó 26-án kötött és az 1925. évi XXVII. törvénycikkbe iktatott kereskedelmi egyezmény kiegészítésekép 1930. évi március hó 27-én aláírt Második Pótjegyzőkönyv becikkelyezéséről.

Rendeletek.

1.800/1931. P. M. sz. A bankszünnapok következtében tett átmeneti intézkedések fokozatos megszüntetéséről szóló 5440/1931. M. E. számú rendelet 1. §-ában megállapított felmondási kötelezettség és kifizetési korlátozás megszüntetése (B. K. 223.)

5 300/1931. M. E. sz. A jövedelemadó alanyai terhére kivetett szükségadó (B. K. 226.)

5.100/1931. M. E. sz. Egyes illetek újabb megállapítása. (B. K. 229.)

5380/1931. M. E. sz. A gazdasági verseny szabályozó megállapításáról szóló 1931:XX. t.-c. életbeléptetése. (B. K. 221.)

5381/1931. M. E. sz. A gazdasági versenyt szabályozó megállapításokról szóló 1931:XX. t.-c. megszabott bemutatás, bejelentés- és nyilvántartás szabályainak megállapítása. (B. K. 231.)

5382/1931. M. E. sz. A Kartelbizottság szervezete és működése. (B. K. 231.)

5570/1931. M. E. sz. végrehajtási lépéseknek átmeneti felfüggesztése (B. K. 236).

35.000/1931. I. M. sz. A hatósági adó és becslési bizonyítványról szóló rendelkezések módosítása (B. K. 236.)

56100/1931. M. E. sz. Egyes hitelügyi kérdéseknek szabályozása (B. K. 238.)

5560/1931. B. M. sz. Az egyes illetek újabb megállapí-

tásáról szóló 1931. évi 5100. M. E. számú rendelet módosítása. (B. K. 238.)

5721/1931. M. E. sz. Az egyes hitelügyi kérdéseknek szabályozása tárgyában 5600—1931. M. E. szám alatt kibocsátott rendelet módosítása (B. K. 241.)

5800/1931. M. E. sz. Az egyes illetek újabb megállapításáról szóló 1931. évi 5100. M. E. számú rendelet módosítása és kiegészítése. (B. K. 249.)

Judicatura.

87. Közös szerzemény vadházások között. Az a körülmény, hogy az örökhagyó és felperes ágyassági viszonyban éltek s hogy ez a viszony a jó erkölcsökbe ütközik, a kereseti követelés érvényesítését ki nem zárja, mert turpis causa okából csak az ágyasság létesítése és fenntartása érdekében kikötött szolgáltatás követelése van kizárva.

Az évtizedekre terjedő együttélés alatt a közös munka s részben a felperes külön keresményének átadása folytán is együttesen szerzett közös keresményből az egyik szerzőtársra eső rész kiadása iránti követelés azonban nem ütközik a jó erkölcsökbe, nem esik a turpis causa fogalma alá.

Egyébként még abban az esetben is, ha helytállna az az alperesi érvelés, hogy az ágyassági viszony nélkül a felperesnek nem lett volna alkalmja az örökhagyóval együtt dolgoznia, közösen keresnie s hogy így a közös szerzés lényegileg az ágyassági viszonyra vezetendő vissza, — sem sért anyagi jogszabályt a fellebbezési bíróság ítéleti döntése, mert ez eseiben úgy a felperes, mint az alperes részéről egyaránt fennforog a jó erkölcs elleni vétés az ágyassági viszony következtében.

Mind két részről fennforgó erkölcstelenség esetén pedig a teljesített szolgáltatás visszakövetelésének helye van annyiban, amennyiben azt az eset körülményeire tekintettel a méltányosság megkívánja.

Már pedig a fennforgó körülmények közt nyilván méltánytalannak mutatkoznék az a döntés, amely a felperest 36 évi, tehát keresőképességének csaknem egész idejére szóló s a tanuk szerint a legnehezebb munkákkal elért szerzése eredményétől fosztaná meg a jó erkölcs ellen szintén vétő örökhagyó és ingyenes szerző jogutóda az alperes javára. (K. V. 7320—1929.)

88. **Végrendelet értelmezése.** Az intézkedés helyes értelme szerint az örökhagyó akarata arra irányult, hogy az utóöröklési jog addig álljon fenn, — amíg a felperes férje olyan életmódot követ, amilyent akkor folytatott, amikor az örökhagyó ezt az intézkedést tette. Ebből következik, hogy az örökhagyó csak addig kívánta fenntartani ennek az intézkedésnek hatályát, amíg az általa kifogásolt magatartás fennáll; ha azonban a felperes férje életmódját tartósan megváltoztatta, — azt kell feltenni, hogy a korlátozást az örökhagyó tovább fenntartani nem kívánta.

Az örökhagyó nem határozta meg, hogy az életmód megváltozásának mennyi ideig kell tartani, következésképpen azt a bíróság határozza meg.

A per adataiból az állapítható meg, hogy a felperes férje az örökhagyó halálától a bizonyítás lefolytatásáig eltelt 15 év alatt nem folytatott olyan életmódot, amelyből könnyelműségre, költekezésre, vagy adósságcsinálásra lehetne következtetni. Ellenkezőleg a tanúk vallomásából az tűnik ki, hogy bár a felperes férje szeretett mulatni, cigányozni, de költekezései a vagyoni viszonyait nem haladták túl, — hivatali köteleseit példásan teljesítette, élénk gazdasági tevékenységet fejtett ki és nem tékozolt, ellenkezőleg vagyonszerzésre törekedett. Ilyen körülmények között nem vonható a könnyelműség fogalma alá az I. r. alperes által felhozott az a körülmény, hogy gazdasági tevékenységéből kifolyólag, mint igazgatósi tag a vállalataiért, valamint a közös bérlet megszűntekor a bérlő társáért kezességet vállalt. A fellebbezési bíróság ítéletében felsorolt 1910—1913. évi kisebb összegű adósságok sem merítik ki a könnyelmű adósságcsinálás fogalmát, — mert egyrészt ezek sem haladták meg a felperes férjének vagyoni viszonyait, másrészt pedig azok nem is mind a saját, hanem részben az édesanyjának az adósságai voltak.

A m. kir. Kúria mindezekre való tekintettel az örökhagyó halálától eltelt hosszú időt elegendőnek találja annak megállapítására, — hogy felperes férje jelenleg nem folytat olyan magatartást, amely az örökhagyót a végrendelet alkotásakor a korlátozó intézkedés megtételére indította.

Mindezekből következik, hogy bár a felperes az örökhagyó végrendeletét elfogadta és annak alapján örökösdött is, — nincs elzárva attól, hogy a dolgok mai állása mellett a korlátozás megszüntetését kérhesse, — mert a fentiek szerint a végrendelező akaratának helyes értelmezése mellett a bontó feltétel bekövetkezésének megállapítása megfelelő hosszabb időt igényelt. (K. I. 1788—1929.)

266. **Nagyforgalmú közjegyzőséget** átcserélnék Budapest közelében lévő magányos közjegyzőséggel. Cím a kiadóban.

267. **Közjegyzőhelyettes** több mint 10 évi gyakorlattal — folyó évi önálló működésének megszüntével — helyettesi állást keres. — Cím a kiadóhivatalban „Perfect“ jelige alatt.

268. **Közjegyzőhelyettesi állást** keresek január 1-re lehetőleg Budapesten. Két évi közjegyzői gyakorlatom van; beszélek németül, franciául, angolul és szerbül. Dr. Magyary-Kósa Zoltán, Szeged Klauzál-tér 3.

269. **Ügyvédi vizsgával** és 1½ évi jelölti gyakorlattal közjegyzőjelölti állást keresek. Január 1-én megnyílik helyettesi jogosultságom. Beszélek németül, franciául, angolul és szerbül. Ajánlatokat „Bácska“ jeligére a kiadóba kérem.

270. **Fiatál munkabíró közjegyzőhelyettes** mérsékelt igényekkel és elsősorú referenciákkal budapesti irodában állást keres. Dr. Farkas Gábor Budapest, I., Lágymányosi-utca 17/a.

271. **Állandó helyettesi állást** keresek lehetőleg gimnáziummal bíró városban Van átvászkéi-, ügyvédi- és 2 évi helyettesi joggyakorlatom. Iroda önálló vezetését elvállalom. Dr. Doszpoly Dezső kir. közjegyzőhelyettes, Hódmezővásárhely.

272. **Budapesti közjegyzői irodában** okleveles ügyvéd jelölti állást keres, jelölti ideje leteltével mint helyettes állandóan maradna. Állást szerény fizetéssel azonnal elfoglalná. Cím: Dr. Horváth Sámuel ügyvéd, Enying (Veszprém megye).

273. **Közjegyzőhelyettesi állást** keres 10 évet meghaladó ügyvédi és 7 évi, dr. Kepes János székesfehérvári kir. közjegyzőnél letöltött joggyakorlattal Dr. Herényi Jenő kir. közjegyzőhelyettes. (Lakcím: Székesfehérvár, Bércsényi-utca 43. szám.)

274. **Telekkönyvvezető** 14 évi telekkönyvi, 6 évi betétszerkesztői praxissal s a közjegyzői teendőkben való jártassággal, hagyatéktechnikai készséggel, elhelyezkedést keres. — Árvay László Csongrád. Apponyi-u. 15.

275. **Csakis budapesti közjegyzői vagy ügyvédi irodában délutáni állást**, vagy otthoni írógépmunkát keres kitűnően gépelő perfect közjegyzősegédnő, akinek budapesti közjegyzői irodában állandó délelőtti állása van. — Címe a kiadóban „Gyors munkás“ jelige alatt.

276. **Közjegyzői irodában** 5 évi gyakorlattal bíró, önálló tevékenységet is végzett 23 éves, keresztény úrleány — kiválóan gép- és gyorsír — gépirónőnek vagy kezelőnőnek budapesti irodába szerény feltételek mellett, kisegítésre is, ajánlkozik. Cím a kiadóban.

Apróhirdetés egyszeri közzétételének díja:

Alkalmazottat keresőknek 2.— P.

Alkalmazást keresőknek 1.— P.